

Meira má gerast fyri tey heilaskaddu

Heilaskaði kann raka okkum øll.
Tí má gerast tað, sum gerast kann.

KÄRCHER

Vit eru einaumboð
fyri KÄRCHER
trýstapulanum til
idnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreasen · Varðagøta 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

100% tryggileika?

Tí velja
fleiri og fleiri
maskinmeistarar
Mobil smyrjoliu!

Mobil Oil Føroyar

Mobil Oil Føroyar
Mykinesgøta 8, Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 319354 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

Tann skjótt 100 ára
gamli Karl Jákup var til
ships saman við
meistararum.

Síða 20

Var til ships við Hans Jacob Højgaard

Síða 22

900 ára føðingardagurin

FJM í Runavík er komið væl áleiðis við
menningini av eini nýggjari og meiri
framkomnari innvigingarskipan.

Síða 12

Nýggj innvigingarskipan

Vit selja
DAEWOO
bátamotorar
frá 70 hk til 1.000 hk

DAEWOO

Umboð: Thorleif Samuelsen
Undir Gráasteini 68 · Tórshavn
Tlf: 31 77 13 · Fartlf: 28 31 38
E-mail: thorsam@post.olivant.fo

Hjalmar 75 ár

Seinasta hósdag fylti Hjalmar Waag Høgnesen í Klaksvík 75 ár. Vit komu at kennast á mínum

mongu ferðum í Kals-oyinna, tá hann var skipari á "Barsskor", sum hann var við í eitt mannaminni.

Vit kennast framvegis stak væl og hava havt nógv samband til henda dag. Hjalmar er fróðar-

maður, og hann er ein av teimum dyggu stuðlunum hjá FF-blaðnum, ið hann lesur trúliga. Hann er eisini ein av teimum, sum rættir okkum eina hond, tá tørvur er á tí, og tað er júst slíkir persónar, sum eru við til at gera blaðið áhugavert.

Eg vil fegin takka Hjalmar mari fyri okkara samskipti, og ynskja vit honum hjartaliga tillukku við teimum 75 árunum.

ó.

Her er Hjalmar ferðamaður, men hann var við "Barsskor" í 32 ár.

Umvælingar av bátum

Einasta góðkenda glasfiburbátasmiðjan í Føroyum.

Alt glasfiburarbeiði verður gjørt í góðkendum verkstaði.

Alt umvælingarbeiði á einum staði: leingjan av bátum, søla og íseting av motorum, - og so hava vit teir sera væl umtóktu slengrikjølarnar.

Ring ella kom inn á gólvið.

Ein góð tænasta!

AWI BOATS SERVICE SP/F

Rókahavnin 10 · FO-620 Runavík
Tel 448585 · Fartel 218585 · Fax 448785
awi@post.olivant.fo · awi.fo

Sveisi- og trygdarútgerð til skip

P/f Sveisingahandilin
Mykinesgøta 8
Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 311909 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

Stovnið breiðband fyri

kr. 280,-

Prísir úr
280,-
kr./mór.

Stovnar tú I-net Breiðband frá Føroya Tele, geva vit tær stovningina púra ókeypis - tú sparir 750,- kr.

Nýtslutørvur	Nýtslumynstur	Prísir/mór.	Ferð	Nýtsluggjöld
Lágur	Surf, postur, chat og spæl	Kr. 280,-	256k/128	50 oyru/Mbyte, kl. 08-18 40 oyru/Mbyte, kl. 18-08 Príslækkung!
Míðal til stórun	Surf, postur, chat, spæl og tónleikur	Kr. 595,-	512k/128	ÓKEYPIS upp til 2 Gbyte 50 oyru/Mbyte, kl. 08-18 40 oyru/Mbyte, kl. 18-08 Príslækkung!
Stórun	Surf, postur, chat, spæl, tónleikur og filmur	Kr. 895,-	1024k/128	ÓKEYPIS upp til 3 Gbyte 50 oyru/Mbyte, kl. 08-18 40 oyru/Mbyte, kl. 18-24 ÓKEYPIS kl. 24-08 Príslækkung!

Ring 808080, vitja www.tele.fo ella eina telebúð og fá I-net Breiðband til júst tín tørv...

*) Teyðstíðir eru kl. 08-18. I-net breiðbandið er einið, ið Føroya Tele 1.6 mdr. tilheyrir og geiðstíðir kl. 08-18 og kl. 18-08. Teyðstíðir eru kl. 08-18. Teyðstíðir eru kl. 18-08. Teyðstíðir eru kl. 18-24. Teyðstíðir eru kl. 24-08.

FØROYA TELE

Støðan í fjølmiðlunum bert versnar:

Føroysku fjølmiðlarnir eru til fals

Tann, sum fylgir við í føroyskum tíðindaflutningi, veit, at vit hava snøgt sagt heimsins vánaligastu fjølmiðlar. Teir lúka ikki á nakran hátt treytirnar um at vera óheftir og kritiskir tíðindaflutningar. Teirra fremsta uppgáva er at renna ørindini fyrri formellar og reellar maktthavarar í landinum.

At støðan bert stendur við og versnar er tíðindaflutningurin í samband við leiklutin hjá Hermann Oskarsson á ráðstevnuna um blokkin á Christiansborg í mai eitt sera “gott” prógv um.

Tann fyrsti tíðindaflutningurin var útsagnir frá donskum politikarum um, at nú skuldi nakað gerast við blokkin, tí hann sambært Hermann Oskarsyni var skaðiligur. Hetta skapti, ikki óvantað, eina øsing millum ávísar politikarar í Føroyum, tí teir mettu hetta sum eina uppílegging í innanhýsis føroysk viðurskipti.

Tað næsta vóru so tíðindini um fiskimannafrádráttin, sum fekk formannin í figgjarnevndini hjá fólkatíðinginum at hótta føroyskar myndugleikar at nýta hendan sum grundgeving fyrri at skerja blokkin. Hetta var enn meira ein beinleiðis donsk uppílegging í innanhýsis viðurskipti hjá okkum, sum fekk Føroya Fiskimannafelag at klaga Hermann Oskarsson fyrri løgmanni, tá hann opinlýst var upprunin til hendan tíðindaflutningin.

Og nú kom alt uppá gos í Føroyum. Hermann Oskarsson slapp í øllum fjølmiðlum við gráturødd at gremja seg um hesar politikarar, sum úttalaðu seg um ein fyrilestur, sum teir als ikki høvdu høyrð. Her vóru fiskimenn ikki nevndir, og ikki eitt orð varð sagt um ein skaðiligan blokk!!

Samstundis fór toppurin á akademisku kransakøkuni upp at leika í um forfylgjing, skerjing av talufrælsi, dráp av sangfugli og annað líknandi í sama duri.

Sum liður í hesum sjónleiki helt Hermann Oskarsson so sama fyrilestur fyrri løgmanni og fjølmiðlunum, sum hann skuldi hava havt á umrøddu ráðstevnu, og sambært fjølmiðlunum prógvaði alt hetta, at tey, sum høvdu

“øst seg upp”, høvdu misskilt alt. Her var einki sagt!

Veruleikin er ein heilt annar Hann er nevniliga tann, at saman við framløguni á ráðstevnuni, hevur Hermann Oskarsson havt samrøður við minst triggjar danskar fjølmiðlar, Danmarks Radio, Berlingske Tidende og TV2.

Tann einasta misskiljingin í Føroyum hevur verið, at tað ikki hevur verið greitt, hvat ið varð sagt á ráðstevnuni, og hvat ið var sagt í donskum fjølmiðlum. Tað kann staðfestast, at tað, sum Hermann Oskarsson, eftir egnu frágreiðing, ikki hevur sagt á ráðstevnuni, tað hevur hann í hvussu er sagt í donsku fjølmiðlum, soleiðis sum vit kundu vísa á her í blaðnum nr 324, og sum kann lesast á okkara heimasíðu. Og tað, sum danskir og føroyskir politikarar hava svarað til, er júst tað, sum Hermann Oskarsson hevur sagt í fjølmiðlunum serliga DR. Tískil er ikki gjørdur honum nakar sum helst órættur.

Eftirfylgjandi viðmerkingar frá Hermann Oskarsson eru snildisliga avmarkaðar til tað, ið hann hevur sagt á ráðstevnuni, meðan hann førir seg fram, sum um hann als ikki hevur havt samband við danskar fjølmiðlar. Stutt sagt er hetta í mesta lagi hálvur sannleiki, og tað er alment viðurkent, at hálvur sannleiki er heil lygn.

Ger ikki mun um gerningsstaðurin er Christiansborg ella Gyngemosen Men fyrri úrslitið kann tað ongan mun gera, um sjónarmiðini eru komin fram á Christiansborg ella í Gyngemosen, har DR heldur til. Tann stóri munurin er, at í fjølmiðlunum koma sjónarmiðini út til stórt sæð allar danir, og tað minskar so ikki um skaðan.

Tað avgerandi er sostatt, at formaðurin í búskaparráðnum er beinleiðis orsøkin til umrøddu hóttan frá Dansk Folkeparti, og sum TV2 søgan vísir, so er hetta gjørt uttan nakað sum helst grundarlag.

Tískil kann eisini staðfestast, at framløgan í

Tinganesi var reint fupp, tá endamálið við henni var reinsa Hermann Oskarsson í hesum máli.

Avdúkandi tøgning í fjølmiðlunum Tað er sjálvsagt sera avdúkandi fyrri Hermann Oskarsson, at hann heilt tilvitað tegir um sína samrøðu við danska útvarpið, sum byrjaði alt. Enn meira avdúkandi er, at tað sum hann hevur sagt um sítt samband við Berlingske Tidende er beinleiðis ósatt. Afturat hesum vita vit, at hann fleiri ferðir hevur tosað við TV2 í samband við ta tíðinda-sendingina og má roknast fyrri at vera upphavið til sendingina.

Men tað, sum er enn meira avdúkandi fyrri teir eftir egnum tykki professionellu fjølmiðlarnar, er, at teir eru við í hesum spæli, hvørs endamál er at dylja, hvat veruliga hevur gingið fyrri seg.

Hetta gera teir við eins og Hermann Oskarsson bert at greiða frá tí, sum er hent á sjálvari ráðstevnuni. Føroyingar í Danmark hava í føroyskum bløðum endurgivið samrøðu við Hermann Oskarsson í danska útvarpi-num, sum lættliga kundi skiljast, sum at “blokkurin er skaðiligur”. Kortini hevur eingin fjølmiðil kannað hetta, enn minni endurgivið tað, og uppaftur minni konfronterað Hermann Oskarsson við tað, sum hann próvfast hevur sagt, og sum er í stríð við tað hann sigur seg hava sagt.

Eingin av teimum hevur víst á tær heilt uppløgdu mótsagnirnar hjá Hermann Oskarsson, har hann, grundað á fyriliggjandi upplýsingar, hevur sagt ósatt um sítt samband við danskar fjølmiðlar. Hann er eisini heilt ókritiskt endurgivin fyrri sínar sera ósannlíku pástandir um, at Berlingske Tidende skal hava lagt honum orð í munnin, og at blaðleiðslan skal hava viðurkent hetta fyrri honum. Við tí kunnleika vit hava til tíðindafólk, eru hesir upplýsingar ikki sannir. Høvdu teir verið tað, hevði tað eisini komið alment fram.

Eingin av teimum stóru fjølmiðlunum hevur rætt ein fingur fyrri at kanna eftir, um undarførslurnar

hjá Hermann Oskarsson eru “fup” ella “fakta”, hóast her átti verið øll møguleg orsök til tess.

Hetta merkir, at Hermann Oskarsson og hansara garda eru endurgivin fullkomiliga ókritiskt sambært alment kunnigjörda prinsippinum hjá útvarps- og nú eisini sjónvarpsstjóranum, bakkað upp av Løgtingsins Umboðsmanni, um at sannleiks-virði í politiskum tíðindum verður ikki eftirkannað.

At Hermann Oskarsson er upprunin til umrødda tíðindaflutning, er eitt mál fyrri politisku skipanina at taka støðu til. Hon má seta ella lata vera við at seta mark fyrri, hvat ein formaður í búskaparráðnum kann loyva sær. Sigast kann við fullari vissu, at ein danskur formaður í einum búskaparráðið hevði ikki sloppið væl frá eini slíkari framferð. Tað hevði í hvussu er ein vakin donsk pressa og andstöða syrgt fyrri.

Men við eini pressu, sum heilt upplagt er til fals, ber hetta til í Føroyum. Hennara fremsta endamál hevur verið at hjálpa Hermann Oskarsson at káva útyvir sannleikan í hesum málinum. Hetta verður eisini gjørt við tí eyðkenda taktikkinum at tiga málið í hel. Hetta skal nokk eisini eydnast og Hermann Oskarsson veit, at nú er tað hann, sum setur dagskránna. Hann veit, at fjølmiðlar, sum einaferð hava latið seg tælað, kunnu ikki koma aftur um aftur. Gera teir tað er hetta ein viðurkenning av at hava mistikið seg í fyrsta umfari. Hetta hendi við TV2 men er óhugsandi hjá føroyskum fjølmiðli.

Niðurstøðan hjá okkum er: Á fyriliggjandi grundarlagi kann staðfestast, at formaðurin í føroyska búskaparráðnum heilt greitt og tilvitað hevur villleitt Føroya fólk í hesum máli gjøgnum “sínar” fjølmiðlar.

So kundi verið spurt, um hetta veruliga kann bera til uttan at fáa nakrar sum helst fylgjur? Ja, í Føroyum.

ó.

Løgn koster superjob

Í samband við hesa grein endurgeva vit eina grein, sum hevur staðið í BT herfyri. Lesarin kann gera sína egnu niðurstøðu. Men sigast kann, at henda kvinnan kundi ynskt sær at búð í Føroyum.

Af ANDREAS KARKER OG SØREN MORTENSEN

Mariann Fischer Boels sekretær kommer ikke med til Bruxelles efter fatal brøler. En løgn overfor hendes chef i Statsministeriet har kostet en betroet kvindelig medarbejder drømmejobbet.

kommissær indkaldt til en høring i Europa-Parlamentet, hvor hun officielt skal svare på en stribe nærgående spørgsmål om sit politiske program.

Medarbejderen, der var ministersekretær for Mariann Fischer Boel, mens hun var fødevareminister, var udpeget til at følge med Mariann Fischer Boel til Bruxelles, når hun tiltræder som EU-kommissær.

Hun var den eneste medarbejder, Mariann Fischer Boel tog med sig fra Fødevareministeriet og foreløbig den eneste person, der på forhånd var sikret en plads...

Høringerne har imidlertid ofte haft karakter af en regulær grillning, fordi parlamentatikerne gerne forsøger at finde svage punkter i kommissærernes dømmekraft.

Hvis Mariann Fischer Boel havde ansat en embedsmand i sit kabinet, som netop var blevet smidt ud af Statsministeriet, havde hun belastet sig selv ganske alvorligt.

Men der er ingen tvivl om, at beslutningen er truffet med beklagelse. Den pågældende var en værdsat medarbejder, og det var også derfor, Mariann Fischer Boel tog hende med over i Statsministeriet, hvor den kommende EU-kommissær opholder sig, indtil hun formelt tiltræder i EU.

...i hendes kabinet Men medarbejderen knuste en lovende karriere, da hun i sidste uge traf en serie fatale beslutninger. Først besluttede hun at fjerne Statsministeriets adresse på et brev, Fischer Boels revisor ved en fejl havde sendt til Statsministeriet, og som flere medier havde søgt aktindsigt i.

Da medarbejderen opdagede, at hun havde glemt at fjerne adressen på to breve, mødte hun op på Københavns Postcenter og forsøgte at stoppe brevene.

Nægtede Men hendes afgørende fejl bestod i, at hun benægtede at have været på postcentret, da hendes chef i Statsministeriet udspurgte hende om det. Hun gik først til bekendelse, da Post Danmarks informationschef kunne dokumentere hendes gøren og laden.

Efter den pinlige bommert indså Mariann Fischer Boel, at det ikke gik an at tage medarbejderen med til Bruxelles.

I slutningen af september er den danske

Kæmpenæse Medarbejderen kunne faktisk have overlevet sine fejltrin. Ja, selv fadæsen på postcentret. Hendes afgørende fejl bestod i, at hun løj om det. Havde hun straks erkendt fejlen, kunne hun være rejst med til Bruxelles med en kæmpenæse, oplyser kilder i Statsministeriet.

Nu er hun sendt retur til Fødevareministeriet, mens statsminister Anders Fogh Rasmussen i søndags måtte udsende en erklæring, hvor han tog afstand fra dét, der var sket.

Meira má gerast fyri tey heilaskaddu

Á leguni hjá Heilafelagnum við Gjógv tann 4. 9.04 hevði Hans Pauli Strøm, landsstýrismaður í Almanna- og heilsumálum eina framløgu, har hann greiddi frá sínum hugsanum og ætlanum á økinum. Tað sum kostar pening er sjálvsagt treytað av játtan. Her hava vit samandrætt av framløguni.

Í kanningini av viðurskiptum hjá apopleksiraktum í Føroyum er heildarniðurstöðan, at apopleksirakt ikki koma eins væl fyri seg eftir slagtilburðin sum apopleksirakt í Danmark.

Av somu orsök eru tað lutfalsliga fleiri í Føroyum, sum eru avskorin at taka lut í nógvum viðurskiptum, sum vit meta sum heilt natúrligan part av gerandisdegnum, sum t.d. at lata seg úr og í klæðir, at busta tenn, at fáa sær at eta, fara til arbeiðis o.s.fr. Tí eru apopleksirakt í Føroyum í størri mun sosialt avbyrgd enn hvat tey eru í okkara grannalondum.

Kanningin vísir klárt, at tað er gjørt ov lítið fyri at geva teimum apopleksiraktu eitt nøktandi tilboð í Føroyum. Tað er bæði ónøktandi umstøður á Landsjúkrahúsinum, manglandi uppvenjingarmøguleikar aftaná útskriving, umframt sera vánaligt samband millum almanna-verkið og heilsuverkið í sambandi við uppvenjingar- og stuðulsmøguleikar.

Venjingarumstøður
Tað eru tó ávísar ætlanir, og tað verður í lötuni gjørt eitt ávíst arbeiðið fyri at betra um viðurskiptini hjá teimum apo-

pleksiraktu í Føroyum. Í hesum sambandi skal eg koma nærri inn á hvørjar ætlanirnar eru.

Ein av teimum stóru trupulleikunum í Føroyum er uppvenjing ella rættari sagt manglandi uppvenjing eftir at sjúklingarnir eru útskrivaðir av sjúkrahúsið. Her havi eg sett mær fyri at betra um uppvenjingar- og eftirviðgerðarviðurskiptini hjá teimum ið bera likamligt brek - herundir apopleksiraktum.

Vit høvdu fund við Heilafelagið í mars í ár. Á tí fundinum kom fram, at Heilafelagið hevði tikið væl ímóti ætlanini viðvíkjandi økisterapi, tí tey vísu á tørvin ið apopleksirakt hava eftir at tey eru útskrivaðir av sjúkrahúsinum, nevnliga uppvenjing soleiðis at tey verða meira sjálvbjargin og kunnu klára tær grundleggjandi uppgáurnar í gerandisdegnum. Tá var mín ætlan sum eitt spartiltak (og fyri at tryggja heimarøktina ímóti at koma í peninganeyð) at útseta íverksetanina av økisterapi, men broytti meining eftir fundin, tí eg hevði ikki sæð økisterapiina í sambandi við hendan sjúklingabólk, men heldur sum eitt víðka

heimahjálpartilboð til tey eldru í samfelagnum, og sum samstundis gjørdi at grundtænastan hjá heimarøktini versnaði, tí tann figgjarliga orkan innan økið var avmarkað. Eftir tann fundin er økisterapiin aftur hægri raðfest enn upprunaliga ætlað, uttan at hetta fær ávirkan á heimahjálpin.

Ætlanin er at útbyggja økisterapiina í stigum. Eitt fólk er sett í Sandoyinni í byrjanini í ár, og eitt fólk verður sett í Suðurstreymi í heyst. Av tí at Suðurstreym er so ovurhondsstórt øki samanboreið við Sandoyinna, skal tað kannast um móguleiki er at skipa eitt samstarv millum Sandoyinna og Suðurstreym, soleiðis at skilja, at hesi bæði fólkini skulu arbeiða saman fyri at veita tænastu til brúkarar í Sandoyinni og Suðurstreymoy.

Í sambandi við figgjarlógarruppskotið fyri 2005 er so ætlanin at seta eina játtan av soleiðis at farast kann í gongd við Vágar/Norðurstreym. Hetta er mitt uppskot og vónandi sleppur tað livandi gjøgnum figgjarlógarfyrirreikingarnar í samgonguni.

Í 2006 og 2007 er so ætlanin at útbyggja skipanina soleiðis at komið

verður út í øll økir í landinum.

Í kanningini av apopleksiraktum í Føroyum verður víst á tørvin á einum intensivum eftirviðgerðar- og uppvenjingarstovni. Tað skal nevast, at tað ikki bert er Heilafelagið, men eisini fleiri onnur sjúklingafeløg ið hava boðað frá, at uppvenjingarviðurskiptini als ikki eru nøktandi.

Verandi móguleikar mugu nýtast
Við tað at talið av teimum, sum hoyra til hvønn einstakan sjúklingabólk er lutfalsliga avmarkað, ber illani til at fara at seta á stovn viðgerðarstøð ella at stovna viðgerðartilboð fyri hvønn einstakan sjúklingabólkin sær. Og nú tað av álvara táttar í figgjarliga og stórir partar av vinnuni eru í kreppu, er lítið hugsandi at nakar peningur fer at vera til ta stóru ætlanina um at byggja eina nýggja stóra uppvenjingarmiðstöð, sum uppskot hevur verið frammi um.

Men tað skal ikki verða so, at onki skal gerast - nei, í staðin er ætlanin at skipa uppvenjingar- og viðgerðarviðurskiptini á ein alternativen og slíkan hátt, so teimum ymsu sjúklingabólkunum kortini koma at standa góð og nøktandi tilboð í boði.

Fyri at hetta skal kunna fremjast í verki er neyðugt at fáa til vega eina heildarmynd av økinum í dag, t.v.s. hvør viðgerðartørvin er, hvussu viðgerðartilboðini hjá hesum

Napoleon er komin seg heilt væl eftir heilaskaða. Hann er skrivari í Heilafelagnum.

sjúklingabólkunum kunnu betrast og skipast.

Viðvíkjandi apopleksiraktum er tørvinur væl lýstur í kanningini, ið Heilafelagið hevur fingið gjørd.

Á øðrum økjum hava vit - og fara at seta - arbeiðsbólkar (lymfødemsjúklingar, giktasjúklingar, spastikarir móguliga fleiri) sum skulu víðgera viðgerðarviðurskiptini hjá hvørjum sjúklingabólki sær. Eftir ætlan skulu arbeiðsbólkar handa landsstýrismanninum hvør sítt til mæli við árslok 2004.

Eftir hetta skal so Almanna- og heilsumálaráðið kanna, hvussu viðgerðartilboðini til teir ymsu sjúklingabólkarnar kunnu skipast - og samskipast

við aðrar sjúklingabólkar í tann mun tað er gjørligt.

Somuleiðis skal kannast, hvussu viðgerðartilboðini í Føroyum kunnu samskipast við viðgerðartilboð uttanlands, umframt at koma við uppskotum um, hvussu viðgerðartilboðini uttanlands skulu figgjast.

Av tí at figgjarligu karmarnir í almanna- og heilsuverkinum eru blivnir ógviliga trongir - og búskaparligu útlitini ikki eru ov bjørt - so er tað ikki serliga sannlíkt, at ein nýggj uppvenjingar- og eftirviðgerðarmiðstöð fer at verða bygd - hóast tað kundi verið ynskiligt. Í staðin fer dentur at verða lagdur á at nýta teir ymsu hent-

Millum luttakararnar vóru hjúnini Jórún og Erling Simonsen, sum bæði, hóast sjúku, vísa ein framúr lívsvilja og -hug.

Verandi og fyrrverandi landsstýrismaður, Hans Pauli Strøm og Páll Vang. Páll fekk heilaskaða fyri nøkrum árum síðan, og hann hevur lært at liva við honum.

leikarnar, ið longu finnst; t.d. skulu viðgerðartilboðini skipast betri á teimum trimum sjúkrahúsunum, á hóskaði stovnum kring um í landinum (skúlar, sernámsdepilin og røktarheim o.a. stovnar sum hava fínar fasilitetir, svimjihyl o.a., sum stendur óbrúkt størsta partin av tíðini), og hjá privatum fysioterapeutum.

Tíðarætlan

Tíðarætlan viðvíkjandi eftirviðgerðar- og uppvenjingarskipan:

31. desember 2004: arbeiðsbólkarnir handa landsstýrismanninum frágreiðing sína

Januar - apríl 2005: viðgerð av frágreiðingum frá arbeiðsbólkunum, kanningar av móguleikum, sum verða ávístir, og tilmæli verður handað landsstýrismanninum

Heystið 2005: Tilboð verða skipað og ein samskipandi eind (til at koordinera samskiptið millum almanna- og heilsuverkið og sjúklingarnar og ávísar relevant viðgerðartilboð)

Januar 2006: Skipan við eftirviðgerðar- og uppvenjingarmóguleikum fer at virka

Eftir hugskoti frá fundinum við Gjógv kann setast ein bólkur, umboðandi fólk úr AH-ráðnum, fakfólk og sjúklingafeløgini, at gera tað útgreinandi og tilmælandi arbeiðið, sum omanfyri er nevnt at fara fram jan-apr 05.

Tað skal eisini nevnt, at á fundi við bygginevndina fyri Landsjúkrahúsið havi eg heitt á tey um at raðfesta uppvenjingarøkið hægri enn hvat higartil hevur ligið í kortunum, nú nevndin fer at planleggja nútíðargreiðingina av verandi bygningum.

Her kann eg nú skoyta uppí, at eftir at hava tosað aftur við landsjúkrahúsið og bygginevndina, so verður júst í hesum døgum aftur bøtt um umstøðurnar á apopleksideildini, m.a. so at tey plássini koma aftur, sum hava verið tikin til annað endamál.

Og so havi eg eisini nú fingið at vita frá bygginevndini, at farið verður undir at loysa trupulleikarnar við teim út av lagi vánaligu viðurskiptinum - m.a. taka barakkina niður og fáa betri hølismøtøður - um 2-3 ár, móguliga frá síðst í 2006.

Móguleikarnir frá Almennastovuni Ein annar trupulleiki, ið kanningin vísir á, er manglandi tænasta og upp-

lýsing um hvørjir móguleikar fyri stuðli eru frá Almennastovuni.

Tað kann ikki verða rætt, at apopleksirakt skulu venda sær til Almennastovuna fyri at fáa at vita hvørjir stuðulsmóguleikar eru, tí tað eigur og skal verða umvent. Hendan kunning skal fara fram í sambandi við útskrivingina av sjúklingunum. Hetta vil eg taka stig til verður ein partur av útskrivingini av sjúklingunum. Tað kann ikki kosta tað stóra at fáa sett í verk eina slíka samstarvsskipan millum heilsuverkið og almennaverkið, sum Heilafelagið eftirlýsir.

Eins og onnur sjúklingafeløg hevur eisini Heilafelagið víst á ta sera vánaligu tænastuna við einum neurologi, sum bert hevur nakrar konsulenttímar á landssjúkrahúsinum og sum annars næstan ikki er til at koma í samband við. Hetta ætli eg mær at royna at broyta soleiðis, at Landsjúkrahúsið setir nýggjan neurolog í starv á sjúkrahúsinum.

At enda hevur Heilafelagið víst á tann mannaminin sum verður gjørdur á fólk í Havn (sum kunnu fara á LSH og fáa ókeypis tænastu) og av bygd (sum sjálvi skulu gjalda ein fittan part) tá tað snýr seg um kostnaðin av viðgerðum hjá fysioterapeuti. Hetta eigur at gerast nakað við. Eisini má kannast um reglurnir ikki skulu broytast, ið áseta at fólk ikki mugu eiga meir innistandandi enn 15.000 kr. fyri at kunna fáa stuðul frá almennastovuni til viðgerð hjá fyrioterapeuti.

Sunnrid hevði eina hugtakandi framløgu um at vera avvarðandi at heilaskaddum.

Hvat kann gerast fyri heilaskadd?

Næstseinasta vikuskifti skipaði Heilafelagið fyri eini legu á Gjáargarði við Gjógv. Felagið hevur fyrr skipað fyri legu her norðuri, og tað vísir seg, at hetta plássíð er sera væl egnað til slíkar legur. John Sivertsen, sáli, hevur verið sera framskygdur, tá hann bygd Gjáargarð. Ikki minst, tí húsið er sera væl egnað til rørlutarnað.

Á leguni vóru eini 50 fólk, og endamálið var bæði at hugna sær og at fáa nakað at vita um støðuna hjá teimum heilaskaddu. Tí vóru ymiskar framløgur í sambandi við vilkorini hjá heilaskaddum.

Fyrirpartin leygardagin hevði landsstýrismaður í heilsumálum Hans Pauli Strøm ta fyrstu framløguna, og verður hon lýst í serstakari grein.

Læknarnir hildu taluvenjing vera burturspilt stríð Seinnapartin leygardagin var tað fyrst Hanna Lisberg, sum hevði framløgu. Hanna, sum nú er farin frá vegna aldur, er ein av teimum fyrstu, sum fóru at geva taluundirvísing í Føroyum, og hetta var eisini evnið hjá henni. Ein partur av teimum, sum fáa apopleksi, verða eisini rakt í talusentrið, og tá er tað uppgávan at kunna geva teimum taluundirvísing, so evnini at tosa kunnu endurvinnast, í hvussu er partvíst.

Hanna byrjaði sína framløgu við at greiða frá søguni aftanfyri taluundirvísing í Føroyum. Í eini bygd í Føroyum vóru eini hjún, sum áttu 5 deyv børn. Fýra tey elstu vóru nakað javngomul, og máttu tey øll fara til Danmarkar at ganga á deyvaskúla. Har vóru tey allan sín barndóm og komu bert heim í summar- og jólafrí. Hetta var sera hart bæði fyri foreldrini og systkini. Men tá fimta barnið í somu familju skuldi fara av landinum varð avgjørt, at nú skuldu móguleikar gerast fyri at kunna veita hesa undirvísing í Føroyum, og var hetta byrjanin til Føroya Specialskúla, sum nú eitur Sernámsdepilin, har endamálið eisini var at læra tey deyvdu at tosa.

Henda frálæran skuldi so eisini nýttast til tey, sum vórðu rakt av apopleksi og sum eisini hava afasi, t.v.s. hava heilt ella partvíst mist evnini at tosa.

Hetta var í sær sjálvum

ein nýhugsan, men tað vóru ikki allir læknar, sum hildu, at hetta fór at nytta nakað. Summir roknaðu tað sum reina tíðarspillu at læra hesar sjúklingar at tosa aftur.

Men Hanna heldur, at tey, sum veruliga gjørdur munin her, vóru sjúkraisysturnar. Tær trýstu á, at her skuldi nakað gerast. Her finnst tó ikki nakrar beinleiðis patentloysnir, men lykloarðið er venjing og aftur venjing. Um ikki annað so ber til hjá sjúklinginum sjálvum at venja, t.d. frammanfyri einum spegli. Og royndirnar vísa eisini, at tey allarflestu fáa í hvussu er partvísa hjálp til at tosa aftur.

Tað ræður um í fyrsta umfari at geva hvørjum einstøkum eina persónliga undirvísing, men eitt, sum eisini hevur stóran týðning, er at kunna koma saman í bólki og at kunna tosa um hendan felags trupulleikan. Hetta skal eisini gerast út frá sjónarmiðinum, at einsamøll eru vit veik, men samlað eru vit sterk. At tosa saman gevur eisini ta venjing, sum skal til fyri at koma aftur í rættlag at tosa.

Lykloarðið fyri undirvísingini er at kunna geva og kunna taka ímóti. Hetta er teknikkurin aftanfyri frálærna. Nógv skulu byrja heilt av nýggjum. Men tað ræður eisini um at fáa glið á at fáa lært tey einstøku orðini.

Um onkur t.d. ikki minnst orðið fyri breyð, so hjálpir tað ofta at lesa bønina úr Faðir Vár: Gev okkum í dag okkara dagliga og so kemur tað ...breyð. Tað sama er við samansetingini: Klandrast sum hundur ogketta.

Hjá einum sjómanni kundi tað mest nærliggjandi verið at byrja við kumpassini, eins og gjørt verður hjá ungum dreingjum, sum fara til skips, og síðani at fara í gongd við onnur orð, sum verða nýtt umborð á skipi. Fæst gongd á her kann skjótt glið koma á restina.

At syngja kendar sangir ella sálmar kann eisini fáa gongd á. Hanna hevði onkra skemtiliga søgu, sum t.d. tá ein yvirlækni gav ilt av sær, at tað nú vóru hildin kristilig møti undir stovugongd, men tá var tað Hanna, sum royndi at mana orð fram við at syngja ein sálm saman við einum sjúklingi.

Hanna harmaðist serliga um, at tað ikki gongur

Hanna Lisberg er gomul í garði innan taluundirvísing. Hon hevur eisini í eitt mannaminni verið limur í vanlukku tryggingarráðnum. Eisini hevur hon verið virkin innan fakfelagsvirksemi í nógv ár.

nóg skjótt at fáa optimala taluundirvísing. Her eigur ikki at vera spart, tí av øllum brekum man eitt tað tyngsta vera ikki at kunna geva boð frá sær og ikki at kunna samskipta við onnur.

Hanna legði eisini dent á, at uttan mun til, um ein sjúklingur kann tykjast at vera uttan vit, so má einki sigast, sum sjúklingurin ikki er ætlaður at hoyra. Tað kemur meira enn so fyri, at slíkir sjúklingar kortini skilja alt tað, sum verður sagt. Og tá kann tað gera meiri skaða, enn ein ánar.

Støðan hjá avvarðandi Aftaná Honnu hevði Sunnrid Johannesen eina framløgu um, hvussu tað var at vera avvarðandi hjá einum, sum verður raktur av apopleksi. Hetta hendi fyri mannin hjá henni í 1998. Hann fekk heila-bløðing og var heilt illa fyri, og leingi stóð tað um lív. Hetta var sjálvsagt ein ræðulig støða hjá einum avvarðandi at koma í. Hon føldi seg púra hjálparleysa og bangna.

Fyrsta fasan var, tá alt var óvist. Tá var alt á gosi. Allan dagin varð spurt um støðuna hjá Jógvani. Hetta var sjálvsagt lívgandi, men kundi eisini vera strævið í longdini, hóast tað var gjørt í bestu meining.

Næsta fasan var, tá støðan hevði stabiliserað seg, og farið varð í holt við ta drúgvu viðgerðina, sum helst skuldi føra til, at maðurin kom fyri seg

aftur. Hetta kundi eisini síggja møðsamt út, tí her skuldi so at siga byrjast av nýggjum á flestu økjum.

Síðan er tað 3. fasan, tá viðkomandi kemur heim aftur og ein nýggjur dagligdagur skal fáast at rigga saman við familjuni.

Tað sigst, at tað kunnu ganga heili sjei ár, áðrenn dagliga lívið kemur aftur í somu støðu, sum tá vanlukkan hendi. Men í hesum førinum er maðurin komin ótrúliga væl fyri seg aftur, men hann fær ikki gingið. Um sammett verður við støðuna í byrjanini, so er veruliga talan um eitt undur.

Stig áttu at verið tikin til at fáa sett á stovn bólkar av avvarðandi, sum kunnu hittast og tosa um sínar royndir og eisini læra av royndunum hjá teimum, sum hava verið í somu støðu.

Vit vóna, at vit seinni kunnu greiða meira frá um leguna og eisini koma nærri inn á støðuna hjá heilaskaddum. Hetta er nakað sum kann raka tey flestu so ella so. Tað eru ikki færri enn 100 tilburðir árliga, og saman við teimum avvarðandi eru tey mong, sum fáa broytt sína tilveru, tá slíkt hendir.

Tað ber til at bøta eitt sindur um støðuna við at gerast limur í Heilafelagnum, og kann hetta gerast við at venda sær til felagið á Íslandsvegi 10, ringja til MBF 317373 ella senda teldupost til:

heilaf@post.olivant.fo

Bjargingarútgærð á sjógvi og landi

Vit bjóða tað besta innan bjargingarbátar,
bjargingarvestar, eldslökkkiútgærð, bjargingar
trygdarútgærð.

Umboð fyri kenda
danska merkið
"Viking".

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirlivsisdraktir
- Flótdraktir
- Bjargingarvestar
- Bjargingarkransar
- Epirbar/neyðsendarar
- Radartranspondarar
- Eldslökkjarar
- Eldðvaringar
- Branddraktir
- Umvælingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan

Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olivant.fo

J. PATURSSONAR GØTA 18

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðsheyggi 10
FO-100 Tórshavn - Farøe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnmisnýttarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælkominn at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- avrúsan og viðgerð
- einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)
- samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)
- eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi

Øll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

**Vit hava
stórt úrval
av reiðskapi
til línuveiðu**

Vit framleiða:

Flótilínu ♦ Spunpolyesterlínu ♦ Reyða línu
Terylene/Danlinelínu ♦ Reina Terylenelínu
Hvítar, reyðar, bláar og svartar teymar nr. 4-20

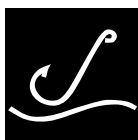
Línurnar fáast úr 3,5 til 9 mm. Longd millum svøvlarnar eftir ynski.

Teymarnir fáast órippaðir ella rippaðir við húkum
í ymiskum støddum.

Vit hava eisini klæðir til fiski- og arbeiðsfólk frá innast til uttast.

♦♦♦**vælkomin inn á gólvið**

SNØRISVIRKIÐ
í Klaksvík
Tel. 455254 - Fax 457254
www.snorisvirkid.fo

TEYMAVIRKIÐ
í Runavík
Tel. 473000 - Fax 473001
www.teymavirkid.fo

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radioútgærð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgærð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatións-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatións Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikations	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinet	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
Sjálvandi hava vit
útgærð til GMDSS
SÝN og Service,
sum vit eisini gera

Frá hugsjón til veruleika

Rúni Rasmussen

Tað munnu vera fleiri, sum hava koyrt fram við stóra og sjónliga bygningin, ið hava undrast á, hvat tað er fyri bygningur, sum verður bygður í Skálabotni. Hesin bygningur er ikki ein vanligur bygningur. Talan er ikki um goymslubygning, virkisbygning ella líknandi.

Í trý ár hevur arbeidd at byggja nýggi høli verið í gongd í Skálabotni. Samkoman Keldan hevur hesi árin lagt nógva orku í at byggja nýggjan sal. Byggiætlanin er í trimum stigum. Tá ið øll ætlanin er fullförd, stendur ein nútíðar samkomumiðdepil í Skálabotni. Hesin depil kann hýsa sera fjølbroyttum virksemini. Talan er um stóran møtisal, matstovu, ungdóms- og barnahøli, skúlastovur, sovið høli, skrivstovur og onnur høli. Um vikuskiftið varð møtisalurin tikin í nýtslu. Hetta er partur av fyrsta byggistigi.

Fríggjakvøldið 3. september varð fyrsta almenna møtið hildið í nýggja salinum hjá Kelduni. Tá ið ein trein inn í salin fríggjakvøldið, kundi ein ikki annað enn vera hugtikin av salinum og tí megnar arbeidi, sum salurin so greitt ber boð um. Tað er ómøguligt í orðum at lýsa, hvussu vakur og glæsiligur salurin er. Ljóðið, ljósið, liturin og sniðið er á sera høgum støði. Alt er fyrsta floks. Alt ber boð um, at ein vilji hevur verið til staðar at byggja og útvegað bara tað besta.

Eftir mínum tykki er eingin ivi um, at nýggi salurin, sum fólkið í Kelduni við eldhugi og ágrýtni hava bygt, er hin vakrasti í okkara landi. Tey, sum vóru í salinum um vikuskiftið, kunnu staðfesta hesa sannroynd. Nógv fólki vitjaði í Kelduni hetta innvígsluvikuskiftið. Á ungdómsmøtinum Awake leygar-kvøldið vóru fleiri enn túsund fólkið komin saman.

Tað eru á leið 250 fólki í Kelduni. Hesi havi bygt ein sal, sum tekur millum 800 og 1000 fólki. Byggingin er ikki fíggað við lántøku, men við peningagávum. Á leið 7 mió. kr. eru brúktar í samband við byggingina. Hetta vísir greitt, at Keldan hevur torað at sett sær stór mál, og víst ein sannan vilja til tess at náa hesum málum. Nýggi salurin talar til okkara um, at vit eiga ikki at ræðast stórar dreymar og hugsjónir. Kendi evangelistin D.L. Moody segði hesi vísdómsorð: If God be your partner, make your plans large! Tað er satt, at um Gud er okkara felagi, er tað natúrligt at hava stórar ætlanir.

Ivaleynt hava tað verið løtur, har arbeiddi hevur verið so tungt og strævið, at nakað av mótloysi hevur verið millum fólkið. Men mótloysið kundi ikki sigra, tí ídnið og ágrýtnið fyri at byggja Guds hús hevur verið máttmiklari enn allar køvandi kreftir. Samanhald, offurvilji, hugsjónir og ein framskygd og fyrimyndarlig leiðsla hava gjørt tað møguligt at gera dreymar til veruleika.

Nýggi salurin er eitt serstakt hús; eitt Guds hús. Og tøkk fái Gud fyri allar kirkjur, miðstiónshús og samkomuhús í okkara landi. Guds húsini kringlandið munni vera fleiri í tali enn tað eru gudloysingar í okkara landi. Tey eru ein signing fyri okkara land; eitt tilfeingi, sum hevur nógv størri virði enn alt okkara náttúrutilfeingi. Guds húsini umboða kristna siðarvin og virðini, sum land okkara er grundað á. Tey kristnu virðini eru ein verja móti humanismunnar drepani eitra.

Salurin hjá Kelduni fer at vera ein signing fyri okkara land, tí har sum Guds orð verður prædikað í anda og kraft, og har skaparin verður tilbiðin, verða menniskjalív umbroytt. Ein kelda gevur frískleika, lív og slökkir tosta. Mín inniliga bøn til Gud er, at Hann framhaldandi, og í enn størri mun, skal gera Kelduna til eina sanna, andaliga og lívgevandi keldu, okkara landi og fólki til signing.

Gud signi nýggja og vakra salin og alt virkseimið hjá Kelduni.

Streymur

Streymur varð bygður í 1930 á Fredrikssund Skibsværft og merktur 48 br.t. Eigararnir vóru Óli Strøm, Gústaf Gíslason og Jens Pauli Strøm á Tvøroyri. Gústaf, sum var íslendingur, førði bátin fyrstu tíðina. Annars var ein danskur skipari við. Men tað kann ikki hava gingið ov væl, tí 10. desember 1932 verður báturin yvirtikin av danska fígghjarmálaráðnum, og bert eina viku seinni verður hann seldur til mjólkaforsýningina. Haldane Joensen greiðir frá “Streymi”, eftir at hann er yvirtikin av mjólkaforsýningini:

Her eru tvær myndir av “Streymur”, ein við gráum krígsliti undir kríggum og so tann litin, sum TM&M nýtti tey seinastu árin á øllum Mjólkarbátunum.

Byrjanin til “meiaríið” var jú, at Peter Jensen kom sum avhaldsmaður til Føroyar at vitja ella stovna losjuna NIOGT.

Tá so menn funnu útav, at hann var útbúgvinn meiaristur, royndu teir at fáa hann at leggja sær lag á hetta yrki.

Í fyrstu syftu fór hann av landinum aftur, men kom síðani aftur og varð so “meiaríið” sett á stovn. Í hvussu so er vóru tveir av stovnarunum Valdemar Lützen og Napoleon Andreassen (Poli í Dali).

Í fyrstani hildu teir til í “Arnes Minde” í Bringsnagøtu, sum Poli átti.

Seinni bygdu teir Meiaríið í Tórsgøtu. Poli, sum

Her sæst “Streymur” við gráum krígsliti undir kríggum.

Skn. 58-13-44

eisini átti húsini í Tórsgøtu, har Frelsunarherurin heldur til í dag, gekk burtur við “Oliviú”, sum fórst við mann og mús í 1912. Poli, sum átti “Oliviú”, hevði kallað skipið

upp eftir dansku konu síni Oliviu.

Olivia flutti seinni til New Zealands við allari familjuni, eftir at elstu synir hennara vóru búsettir har. Ein dóttur bleiv

seinni gift í Danmark, meðan hini vórðu verandi í NZ.

Olivia (Liffa) Gregoriusen, systirdóttir Pola er helst uppkallað eftir Oliviu.

Her sæst “Streymur” soleiðis sum TM&M nýtti hann tey seinastu árin, hann sigldi sum mjólkarbátur.

Skn. 5246F 191

Á hesi myndini hómast navnið “Streymur” á bjargingarkransinum, og er tað møguliga tann “Streymur”, sum “Thorshavns Mælkeforsyning & Margarinefabrik” seinni keypti.

Skn. 3350F03156

Attersyn med Færøyan

Henda samrøðan er gjørd av Olgu Støylen Runde, sum býr í Ulsteinsvik. Hon er bróðurdóttir Esther Isaksen, sum var umrødd í fyrsta partinum í okkara greinarøð um norðmenninar, sum flýddu til Føroya, tá Noreg varð hersett av týskarum í 1940. Tað var Olga, sum hevði tikið upp ta samrøðu, sum vit høvdu við Esther, og sum var grundarlagið fyri røðini sum slíkari.

Vit høvdu ætlað at hitta Knut Oddvar Andersen, tá hann var í Føroyum í summar. Hetta lá ikki fyri tá. Men nú hevur Olga gjørt samrøðuna fyri okkum, og hetta takka vit henni fyri.

I summar vart ein gammal draum oppfylt for lektor Knut Oddvar Andersen frá Ulsteinvik på Sunnmøre.

Tidleg på 60-talet var han på fiske ved Færøyan, fyrst med linebåtane "Oddbjørn" frá Lepsøy og "Skardhaug" frá Gamlem (skipperen var gift med ei færøydame) og så med "Polara" frá Remøy på brugdefiske. Han har i alle år drøymt om å kome attende og no tok eldste dottera han med. Han har vore kollega av Olav Lie Gundersen, ein av dei to norske roarane som ikkje kom til Olsokfesten i år.

Kva for inntrykk fekk

han så? På tidleg sekstital var det truleg litt meir tekniske hjelpemiddel i Noreg, men no er nok færøyingane komne lenger enn vi, trur han. I særmerka han seg bilparken og standarden på vegnett. Dei tok seg mellom anna ein tur til Klaksvik, der han hadde lege ei veke med ein båt og venta på ein maskindél i sin ungdom. Det han spesielt hugsar frå då var kor gjestfrie og venlege færøyingane var, endå der var svært mange norske fiskarar som konkurrerte på damemarknaden deira. Det syner att på Vestlandskysten, der mange nordmenn er halvt færøyske.

Vi ville gjerne høyre korleis det var å kome attende etter førti år. Lektor Andersen er samfunnsvitar og historikar og oppteken av det som ovrar seg i folkedjupet. Han har mange tankar om Olsokfeiringa i Torshavn. Han samanlikna til dømes norsk og færøysk folkedans. I Noreg driv vi med oppvisningsdans, medan færøyingane dansar med

ekte innleving, dei går opp i noko større enn seg sjølv, det verkar ekte. Det var Hulda Garborg, kona til den kjende norske diktaren Arne Garborg, som i 1902 drog til Færøyan for å lære folkedansen på nytt, og hente den heim att. For folket der borte er dansen framleis ein manifestasjon av fellesskap, i fylgje Andersen.

I Klaksvik hadde far og dotter ei litt morosam oppleving, dei vandra utover på nordsida av byen og møtte ein eldre kar. I det dei passerte må han ha trudd at Andersen hadde "fiksa" seg ei ung dame, i alle fall rette han tommelen opp og sa: "Bingo!" Dottera Unn er ei fager jente! Elles vart dei Olsokaftan bodne med i privat selskap som kjenningar av kjenningar på ekte færøysk vis, så han meinte gjestmildskapen framleis er like sterk.

Elles fekk han med skikkeleg myrkeskodde då han ein kveld vandra heim til hotellet. Ut av skodda kom eit korps frå Frelsesarmeen spelande

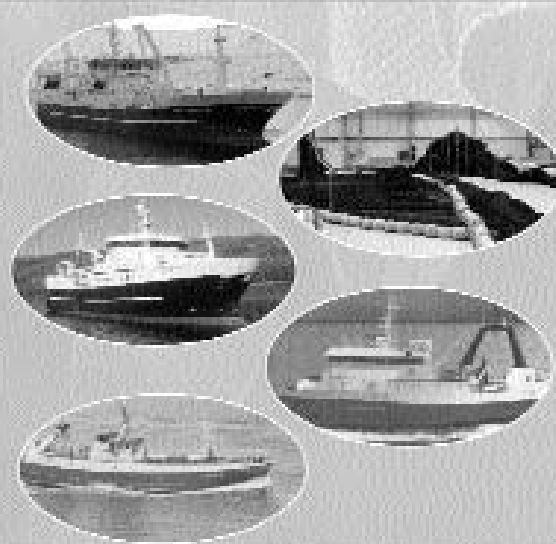
klokka halv eitt om natta, ein imponerende innsats for å frelse sjeler, meinte Andersen.

På sekstitalet var her forresten langt meir fiskebåtar i hamnene, så han undra på kva som har skjedd, om der er fleire havgåande skip eller færre båtar. Elles merka han seg at mange lakseoppdrettsanlegg er ute av drift. Men her var mange BMV-ar, tykte han.

Den aller største opplevinga fekk dei om kvelden på Olsokdagen då folket samla seg i sentrum i Torshavn, der måtte vere minst halve folkesetnaden på Færøyan. Dei byrja så å syngje saman, i alt tjuetre songar! Det var ei gripande stund, "ei slags fornying av samfunnskontrakten og lagnadsfellesskapen, ei stadfesting av eit hardt liv og ein dyrekjøpt velstand", i fylgje Andersen.

Dottera sa at ho var redd faren skulle verte vonbroten, for han hadde så store forventningar før dei drog, men slik vart det ikkje: "Tenk, pappa song!" sa ho då ho kom heim.

Vit hava útgerðina til trol- og nótaflotan

- Flóttrol
- Botntrol
- Rækjutrol
- Snurpunótir

VÓNIN

Høvuðeskrivstova:
Bakkavegur 22
530 Fuglafjørður
Telefon 444 246
Telefax 444 579

Tórshavn:
Viðarnes
100 Tórshavn
Telefon 354 391
Telefax 313 319

info@vonin.com - www.vonin.com

Komandi blað

Okkara ferja plagar at vera, at vit tvær ferðir leggja 3 vikur millum bløðini. Tað hava vit gjørt eina ferð í summar og tað verður aftur gjørt nú. Komandi blað kemur tískil út 7. oktober.

Tá hava vit frásøgn frá saltframleiðslu á Ibiza, meira um tá "Nólsoy" og "Neptun" gingu burtur í 1934, og søguna um Daniel Klein, sum var formaður í FF 1941-52. Umframt mangt annað gott tilfar.

Meining:

Latið fiskimenninir fáa frið

Við jøvnum millumbilum verður sjómannaskatturin havdur á lofti. Tað kan sýnast sum, at alsamt fleiri eru fyri at avtaka sjómanna-

skattin við tí grundgeving, at hetta skal vera ein ósolidarisk skipan.

Sámali Jacobsen, yngri, hevði eina grein í bløðunum í síðstu viku, har hann, við sakligum grundgevingum, undirbygdi tað skilagóða í at varðveita sjómannaskattin. Eg vil mæla øllum teimum, sum hava ilt av sjómannaskattinum, til at lesa hesa greinina. Tað kann t.d. tykjast sum fólk halda, at sjómenn fáa ein skattalætta, sum er 15%, men hesin er í veruleikanum 7-8%. Hetta

merkir ein skattalætta, sum fyri allarflestu fiskimannainntøkurnar er millum 15 og 20.000 kr. Eg eri púra samdur við Sámali, at tey, sum øvunda fiskimonnunum hendan skattalætta, eru ráðini at taka: keypið tykkum oljuklæði og gummistývlar og farið til skips.

Eg skal ikki taka øll sjónarmiðini upp aftur, sum Sámali førði fram. Tó fari eg at minna á, at føroyska samfelagið er eitt fiskivinnusamfelag, har 96% av útflutninginum stava

frá fiski og alivinnuni. Tað merkir, at av hvørjum hundraðkrónuseðli, sum kemur inn í landið, stava sekshálfvems krónur frá tí útflutningi, sum fiski- og alivinnan skapa.

Ynskir ein at varðveita tað føroyska vælferðarsamfelagið, er neyðugt at onkur tímir at stríðast á Mykinesgrunninum við skrøddum trol, undir Eysturgrønlandi á rækjuskipi í kavaðn og á Føroya Banka á línuskipi við agnaskræpu á hondini. Hesi vátu, skitnu, buldrandi og

rullandi arbeiðspláss eru sanniliga verd tann lítla skattalætta, sum hesir fiskimenn fáa.

Tann dagur, tá ið okkara sjómenn ikki síggja, at tað er vert at stríðast longur, verða tað einar fátækar Føroyar, har samfelagstrupulleikarnir vera risastórir. Latið fiskimenninir fáa frið og virðið heldur tað arbeiði, sum hesir røsku sjómenn gera - til gagns fyri alt Føroya fólk.

Nógvar aðrar stórar átrokandi uppgávur liggja fyrri framman, sum eru

týðningarmiklari at umrøða og viðgera, og sum krevja loysnir. T.d. hvussu fáa vit ein almennan sektor, sum tann privati sektorurin klárar at bera, tað høga kostnaðarstöðið í samfelagnum, kappingarførið í flakavinnuni, bert fyri at nevna nakrar fáar átrokandi uppgávur, sum krevja loysnir.

Egil Olsen
fiskivinnufrøðingur

Samrøða við Palla á Argjum & frásøgn eftir Petur W. Háberg

At taka úr blaðnum

Síðurnar 9, 10, 15 og 16 kunnu takast úr blaðnum

Palli á Argjum

Herfyri høvdu vit eina áhugaverda samrøðu við Sverra Mortensen av Argjum m.a. um hansara tíð við “Ananu”. Sverri greiddi okkum frá eini grein, sum hevði staðið í Dagblaðnum í 1949 í samband við, at abbi hansara tá fylti 95 ár. Vit endurprenta hesa grein, sum gevur eina góða lýsing av sovæl fiskivinnuni sum Argjum frá teirri tíðini, Palli minnist, og hetta er umleið 150 ár aftur í tíðina.

Tann, sum hevði samrøðuna, var Mourentius við Stein.

Dánjal Pauli Mortansson verður 95 ár hósdagin 24 í hesum

Tað var í frættir komið, at Palli Mortansson á Argjum verður 95 ár komandi hós-dag, 24. í hs. Tessvegna gjørdur vit okkum ørindi út á Argir, fyri at hitta Palla á máli. Hann býr nú hjá Rikardi handilsmanni, ið er abbasonur hansara. Vit spyrja eftir Palla, tá ið vit koma inn. Jú, hann er inni, og í besta lag sum ein heldur aldrandi maður kann vera, sigur Rikard.

Og so hitta vit Palla. Jú, rætt er tað, hann ber síni ár sjáldsama væl, er týðligur enn sum altíð og hevur javnt og samt okkurt forvitnisligt at greiða frá. Palli málber seg á so góðum føroyskum máli sum fáur, og lýsir tað kanska meira enn annað tann tokka, ið hann allar dagar hevur havt til sítt kára móðurmál.

Áðrenn vit reiðiliga hava fingið samrøðu okkara

millum á gongd, spyr Palli:

- Hvussu dámdu tygum Jóannes bónda?

Tað var eins og hann við hesum spurningi vildi tryggja seg og vita, hvønn ið hann hevði fyri sær.

- Allir framfúsir og fosturlandskærir føroyingar bóru og bera Jóannesi bónda alt gott, svaraðu vit.

- Ja, ja, havnarmenn og aðrir við royndu at halda Jóannes fyri gjøldur, tá ið

hann talaði um at fáa vegir gjørdar og havnir bygdar - og nú rópa teir um allar Føroyar eftir vegum og havnum. Jú, nógv er broytt, sigur Palli.

- Tað man so mangt vera broytt í tygara tíð, Palli?

Mintist fyrstu fiskiskipini

- Ja, og ein hin størsta broytingin er óivað tann, ið stendur í sambandi við fiskivinnuna. T.d. var einki fiskiveiðuskip í Føroyum fyrst ið eg minnist. Men so komu tey fyrstu skipini so við og við. Vágsbotnin hevði “Lerkin”, sum var langbummari, og Trappubrøðurnir keyptu “Fox”, eitt vakurt trýmastrað skip. Teir vóru dúgligir menn, teir á Trappuni. Eitt skipið var “Gardar”, Hans

Petur í Garði á Eiði førði tað, Petur Bertelsen úr Kaldbak var stýrimaður á tí.

- Hvat hildu tygum serliga seta dám á lívið og arbeiðið í Havn, tá ið tygum vóru ungur?

- Oestrøms-tíðin man iva-

leyst vera tann tíð, sum mest setti sín dám á bæði lívið og virkseimið í Havn - aftrat fiskiskapinum. T.d. var tað eitt árið meðan eg arbeiddi hjá Oestrøm, at Pól Niklái í Nólsoy var tvær ferðir við Rokkin við “Delphinuni”, fyrru ferð-

Mortan, sonur Palla, og Rakul, foreldrini hjá Sverra. Mortan fórst við Nýggjberg.

Argir er ikki tað, bygdin var. Fyrst Palli minnist vóru fyra hús.

Framhald á næstu síðu

Bátar frá teirri tíðini, tá árar vóru einasta álitið.

ina fingi teir 20.000 og seinru ferðina høvdu teir 10.000 - tilsamans eini 6-700 skpd. Tað var óført.

- Eitt skip æt “Løwen-ørn”?

- Klakksvíkshandilin hjá Jørgen Beck átti tað skipið. Tað fórst undir Íslandi, øll manningin doyði. Skipið hevði danskan skipara, men manningin var annars føroysk, bestimaður var Niels á Todnesi, bróður Berint á Todnesi í Kollafirði. Niels var av prúðastu og raskastu monnum. Um somu tíð og á somu leið í Íslandi fórst eisini “Bella”, ein amerikansk skonnart, sum hig-ar varð keypt. Eisini har doyði øll manningin. - Skylvur í Nólsoy var eisini staddur í Íslandi um sama mundið, nærhendis har ið hesi skip fórust, men hann hevði verið so fyrivarin at hildið til havs í so góðari tíð, at hann fekk ódnina á seg úti á víðum, og tí reið ódnina av í øllum góðum.

- Hava tygum onnur skip í huganum frá teirri fyrstu skipstíðini?

- Ájú, tað var t.d. “Enigheden”, ið sigldi fyrri Oestrøm, og so royndi Andrias Restorff eisini at útgera skip til døglingaveiðu, tað var “Betzy”, men tað vildi ikki reiðiliga bera til. Í hvussu so var, so noyddust teir at gevast. Og so var tað “Nancy”. Ja, og “Sønderjylland”, ið kap-tajn Faun førði, tað sigldi fyrri handilin hjá Skibsted.

Fýra hús á Argjum - Argja bygd er nógv vaks-in í tygara tíð?

- Ja, tað má ein siga. Her vóru 4 hús fyrst ið eg minnst, og nú líður væl at vera 50 hús á Argjum. Her eru um 250 íbúgvarar í bygdini nú, so her hevur gingið framá síðani abbi mín, Andrass á Hólagnum úr Hvalba setti búgv her fyrri stórthundrað ár-um síðani.

- Hava tygum ikki verið burtur hiðani á ungum árum?

- Jú, vit báðir Andrias systkinarbarnið vóru leingi heiman sum ungir. Andrias var í Hvalba og eg var við Gjógv. Tað hava gingið mangar frásagnir um Andrias frá teirri tíðini, ið hann var í Hvalba. Hann var tiltikin raskur og bragdligur maður. M.A. Winther hevur skrivað um hansara roysnisbragd í Rytuskor á sinni o.a.m. -

Eg róði nógv út við Gjáarmonnum, teir hava

altíð verið tiltiknir útróðrarmenn. Har var ikki altíð líka tespuligt á Norðhavinum tá, heldur enn nú. Men dúgliga var rógvið út. Tá var tað ikki so sjáldan at bátar, ið vórðu soleiðis fyrri at teir fyrri at hava lívd á landi, lögdu á Kellingasund bæði eystur og vestur; men har hevur verið tilíkt omanlop hesi seinru árinum, at har verður ikki rógvið longur. Í einari grindiferð - tann grindin slapp - og vit komu eystur aftur, fóru vit gjøgnum Stakksund, eingin á báti-um hevði farið tað fyrr, men vit sóu ein bát beint undan okkum leggja á

sundið, og tá ið vit ikki ivaðust í at teir vóru kunnigir menn, hildu vit í

kjalarvørrin á honum. Har var smegið í støðum, lítið meira enn bátsrúmd, so har var ikki spæli at fara ígjøgnum, men væl bar til. - Men eisini her hevur omanlop sett sín stongsil áundið.

Útróður á Argjum

- Tygum róðu eisini dúgliga út hiðani av Argjum! - Og oftast mundi vera farið í longdina, ætla vit.

- Jú, vit róðu vestur í hav, suður á Kant, lögdu Jákups mið og Lítla mið, og ofta fiskaðu vit væl. Frants í Vágsbotn, Frants Restorff, hevði tað einaferð á orði, at sovorðin fiskur var ikki komin í Vágsbotn av Argjum, fyrr enn vit báðir Andrias systkinarbarnið vóru afturkomnir at troyta miðini. - Tað var nakað í tí, tí Andrias legði ofta nógv til, hann ivaðist ongatíð í nøkrum.

- Tit róðu oftast sjálvir triðji?

- Ja, og sjálvur fjórði, tá ið vit ikki vóru við stórum báti. Men ikki minnst eg at vit meira enn ta einu ferðina slögdu áðrenn vit fóru aftur at landi. Vit fiskaðu ofta væl kortini.

So tosaðu vit eitt sindur um bátar og bátasmíð. Faðir Palla'sar var bátasmíður, men Palli segði, at mann yvirhøvur dámdu best bátarnar hjá Jóhann í Garði og teir royndust altíð líka væl.

- Jóhann í Garði í Nólsoy hevði seinast ið eg talaði við hann, tá var hann longu nakað gamal, gjørt 600 bátar, stórar og smáar. Eina Ólavsøku stóðu

á sandinum í Vágsbotni 2 bátar, eitt áttamannafarið ið gjørt varð í Mikladali og eitt tíggjumannafarið, sum Jóhann í Garði hevði smíðað. Tað varð nógv talað um hesar báðar bátar, ið báðir skuldu til Vágs. - Seinri hitti eg vágbingar og spurdi, hvat ið teimum líktust á bátarnar. Jú, søgdu teir, tá ið farast skuldi vandaferðir ella neyðsendaðrindi, so tóku teir altíð bátin, ið Jóhann í Garði hevði smíðað - tílíkur úrvalingur var hann.

Kr. 400 í stuðul til molan

- Tit fingi tó í lag at byggja hitt fyrsta føroyska havnarlagið her á Argjum.

- Molan? Ja, tað varð ofta havt á munni at gera heilt fyrri sundinum. So einaferð játtaði lögtingið 400 kr. í studningi, og so gjørdi vit molan - hann hevur verið okkum ein góður stuðul. Sjálv lendingin er eisini betri útbygd hesa seinru tíðina. Men soleiðis má lagið vera, har ið fólkið skal taka alla føði sína av sjónum.

Vit takka Palla fyrri hesa forvitnisligu samrøðu og ynskja honum alt gott og góðar dagar á sínum gomlu árum.

msv.

Tíðindaskriv frá SEV:

El-nýtslan í Føroyum minkar

Feskastu hagtølini hjá SEV geva ábendingar um, at elnýtslan í Føroyum er minkandi. Størsta afturgongdin í nýtsluni er í Suðuroy

Føroyingar brúka minni streym nú, enn teir gjørdi fyrri einum ári síðani. Tað vísa feskastu hagtølini hjá SEV yvir el-nýtsluna í landinum.

August-mánaði er júst farin afturum, og hann vísir eina afturgongd í føroysku ravmagnsnýtsluni á stívliga fimm prosent í mun til august 2003. Í august í ár var nýtslan 19.674 mwt (megawattímar) móti 20.729 mwt tilsvareandi mánaða í fjør.

Tey nýggju hagtølini hjá el-felagnum SEV vísa, at tað serliga er í Suðuroy, at minni streymnýtla er staðfest, tí har var afturgongdin í nýtsluni heili 16,6 prosent í mun til august í fjør.

"Lítið er at ivast í, at tað serliga er vinnan, sum brúkar munandi minni av streymi nú enn frammanundan. Í alivinnuni, sum seinastu árin hevur brúkt støðug meira streym, gongur skeiva vegin, og virkseimið innan flakavinnuna er eisini broytt. Hetta kennist nú í hagtølum okkara", sigur Klæmint Weihe, stjóri í SEV.

Í ætlan síni fyrri 2004 hevur SEV roknað við einum null-vøksturi í føroysku orkunýtsluni, og higartil í ár hevur samlaði vøksturinn verið 1,3 prosent.

"Vit rokna við, at seinna hálvár verður heldur slakari til el-nýtslu enn fyrra hálvár", sigur Klæmint Weihe.

Í nýggjastu Árbók fyrri Føroyar, ið Hagstovan júst hevur givið út, vísa tøluni, at í tíðarskeiðinum 1999-2003 er ravmagnsnýtslan í Føroyum vaksin 23 prosent. Tey feskastu tøluni hjá SEV geva tó ábending um, at nú er vend um at koma í, hvat streymnýtisluni viðvíkur.

Nýtt tilboð til línnumenn:

Einkultfryst gágga

Tað er væl kent at gágga er frálíkt agn. Og tí hava útróðrarmenn allar tíðir veitt sær gággu at egna við. Nógv tykist eisini at vera til.

Men tað eru eisini teir, sum veiða gággu at selja útróðrarmonnum, og her verður arbeitt áhaldandi fyrri at bota um góðskuna á gágguni, so agnið kann gerast enn betri.

Ein av hesum er Ditlev Lydersen í Norðdepli. Hann fiskar gággu sum so nógvir aðrir. Men munurin hjá honum er sjálv viðgerðin, har tað snýr seg um at fáa gágguna frysta sum skjótast. Goggan verður knúst á vegnum inn. Hon verður beinanvegin singlefryst, tá komið er til lands, og síðan verður hon pakkað í eskir.

Hetta hevur tann fyrirun við sær, at tað er ikki neyðugt at tíðna meira av gágguni enn brúk er fyrri. Hetta er eisini lættari at arbeiða við í mun til, tá goggan verður fryst saman. Einkultfryst kann goggan eisini egnast hálvtiðnað, og tí ber væl til at frysta tað aftur, sum ikki verður nýtt ta eina ferðina.

Tað er neyvan ivi um, at betri agnið verður viðgjørt tess betri fiskar tað. Hetta er eisini royndirnar hjá Ditlev.

Agnið verður selt í 10 kg. kartengur. Prísurin er 25 kr.pr. kg. Roknað verður við, at 100 øgn eru í hvørjum kg, og merkir hetta at hvørt agnið kostar 25 oy, og er hetta kappingarført í mun til annað agn.

Goggan hjá Dilev fæst hjá Sofus í Selvindi, sum hevur lýsing aðra staðni í blaðnum.

Hóast veðrið var lýggjari dagarnar frammanundan, er tó vakurt at líta út á Gøtuvík. - Nú veksur í lastini, Man hann vinna niðan á aftur vegin?

Orð og myndir: Anna Henze

Veðrið var, sum okkum øllum kunnugt, so sera gott alla viku 33. Nøkur málaðu og onnur hoyggjaðu; ja, tey vóru ikki so fá, ið fingi hoyggið inn eftir einum og tveimum døgum. Leikuhandlarnir sluppu helst av við nakrar gummibátar, luftmadrassar og onnur leiku at hugna sær við niðri á sandinum, tí nógv vóru tey, ið leitaðu sær til strandar oman, at svala sær á í øllum hitanum. Og ikki at gloyma grill, sodavatn, ísar og so framvegis. Leygardagin skein sólin ikki líka heitt sum hinar dagarnar, men tó var lýtt og gott veður.

Á veg omanaftur vóru hesar gæsna so beinasamar at standa stillar og fittar, meðan myndin bleiv tikin. Handan Gøtugjógv sæst millum annað kirkjan og salurin, og ein partur av Norðragøtu.

Jú, væl gongst, og lagið er gott.

Djúpini. Fremst sæst, omanfyri bygdarhúsið í Leirvík, ein partur av Limmilundini, ið Olivia Joensen Úti á Bø í Leirvík tók stig til at planta. Tá kúgvín hjá teimum bleiv avtikin og eingin bleiv sett við aftur, og brúk tiskil ikki var fyri gerðinum meir, tóku hon og maðurin, John sáli, avgerð um, at lata gerðið til at planta í. Skógrøkt landsins plantaði trøini, meðan John, sonurin Carl, og abbasonurin John tóku sær av at hegna økið inni. Hetta var í 1976. Eini tjúgu - fimmogtjúgu ár seinni yvirtók kommunan í Leirvík røktina av viðarlundini, og samtíðis fingi skúlabørnini í bygdini møguleika til at planta hvør sítt trø, sum er teirra egna, og er hetta hjá summum ein góður íblástur, tá talan er um at hava áhuga fyri náttúruni, og at fara væl um. Carl, sum býr í Søldarfirði, hevur sjálvur ein stóran urtagarð, har sjónvarpið fyri kortum vitjaði við upptøkutólinum.

Dúgván á veg til Klaksvíkar fríggjadagin 13/8, fullfermd við bilum og gestum til summarfestivalin. Hon mundi helst gera eitt gott hál hesar dagarnar.

Mynd av einum virki

Nýggj innvigingarskipan - færri arbeiðslið!

Orð og myndir: Anna Henze

Úti á Fjøruvegi í Runavík er nógv og fjølbroytt virksemi. Eitt av arbeiðsplássunum við sjóvarmálan er maskinverkstaðið FJM, ið nú hevur 18 ár á baki.

Hóast fyrirtøkan ikki er av teimum elstu, hevur hon í hesi 18 árin megnað at arbeiðt seg upp, soleiðis at tað nú eru umleið 35 fólk í arbeiði, harav 8 eru lærlingar, og nøkur fólk starvast á skrivstovu, teknistovu og menningardeild.

Tað vóru teir báðir rituvíkingarnir, Martin Olsen og Frithleif Olsen, ið tóku stig til at stovna FJM. Frithleif hevur verið stjóri øll hesi árin. Hann fortelur soleiðis um gongdina frá byrjan:

“Vit arbeiðdu ta fyrstu tíðina í leigaðum hølum. Tað var ein stór garaga í Runavík. Í 1988 bygdu vit smiðjuna sum er við síðuna av Timburhandlinum, so har hava vit verið øll árin inntil í 2002. Tá keyptu vit hendan bygningin hjá Eysturoyar Heilsølu. Her er stórt og rúmligt, og sera góðar umstøður.”

Ja, sigast má, at tað er rúmligt. Grundtíð er 2450 fermetrar. Umfram smiðjuna er okkurt skrivstovuhøli í neðra. Í ovaru hæddini eru skrivstovur, teknistovur, stórir matsalur og fundarhøli. Til samans er bygningurin umleið 3000 fermetrar til víddar.

Rustfrítt stál
Høvuðsarbeiði hjá smiðjunum er at arbeiða við rustfríum stáli inni á virkjum og umborð á skipum, einahelst innrætting á arbeiðsdekkinum umborð á skipum, til dømis verksmiðjur á flakatrolarum og tilíkt. “Alla staðni, har fiskurin verður handfarin, eru vit við. Frá tí hann er komin inn á skipsdekkið og til hann er liðugt arbeiðdur - vit fylgja honum allan vegin. Og frá tí hann kemur upp á land, og verður arbeiðdur á einum flakavirkið ella uppboðssølu. Tað er allan tann útbúnaðin vit tekna og framleiða!” sigur Frithleif. Hann sigur, at tað liggur eitt stórt arbeiði í at gera sølutilfar - við at teir tekna og prosjektera, og gera layout fyrri kundarnar.

“Í lötuni hava vit verið í holt við onkrar smærri broytingar á Gøtu fiskavirki, og annars eru vit runt um á virkjum og skipum!” sigur hann.

Um arbeiðsfólkið og arbeiðsuppgávurnar sigur hann: “Frá tí vit byrjaðu, er virkseimið vaksið, og fleiri fólk sett í starv. Vit eru noyddir til, alla tíðina at vera úti um okkum fyrri at fáa arbeiði inn. Tað er jú ein stór avbjóðing at hava javnt arbeiði til so nógv fólk. Í einari tænavinnu, sum hjá okkum, kemur arbeiðið ofta upp í røkur, eitt nú tá nógv skip koma í senn. Aðrar tíðir kann vera nógv minni at gera. Av tí sama eru vit farnir undir at royna at útvikla maskinur, soleiðis at vit kunnu hava eina

FJM liggur við Fjøruveg í Runavík.

framleiðslu, tá lítið er at gera í aðrar mátar.”

Føroysk - íslendsk heildarætlan

“Júst nú eru vit í gongd við eina sera spennandi maskinu, sum skal kílaskera, og skera flakið í bitar. Hetta kemur at spara nógv fólk á flakavirkjunum. Hendan maskinan skal eftir ætlan testkoyrast um ársskið, og higartil heldur tíðarætlanin.”

Frithleif er vísur í, at flakavirkini verða betur kappingarfør við hesari nýggju maskinuni, tí at hon sparir fleiri fólk. Hann nevnið trupulleikan í Føroyum við tí høga kostnaðarstöðinum, sum ger at vit illa klára at

kappast við virkir uttanum okkum, og tí heldur hann, at besta loysnin er automatisering. Tá ber til at arbeiða bíligari, og ein positiv avleiðing av hesum kann vera, at betri ráð eru til at arbeiða fiskin meir í onkrum øðrum liði. “Tað, sum vit leggja stóran dent á í menningini av nýggju maskinuni, er samstarv við eitt íslenskt virki,” sigur hann: “Hetta virkið hevur ment eina serliga køliskipan, har fiskurin verður køldur niður á ein hátt, sum ger at hann heldur uppá vætuna og stívleiki. Harvið ber til at leingja um frískleikan við trimum til fyra samdøgum, soleiðis at fløkini eru heilt fesk tá tann lidna vørn kemur á marknaðin. Hendan hagreiðing av fiskinum fyrirbyrgir eisini drypptapi, ið annars minskar um bæði vekt og góðsku.”

Justin Philbrow sum saman við Páll Fagraberg arbeiðir við programmeringini av nýggju maskinuni, ið hevur fingið navn ið IQ 4000, leggur afturat, at tað er mangan kostnaðarmikið, tá virkir skulu broyta okkurt smávegis

Frithleif Olsen, stjóri á FJM.

við framleiðsluni. Ofta er neyðugt at broyta alt maskinaríð, tí maskinurnar eru gjørdar til eina heilt ávísa uppgávu. Men tað snilda við hesari maskinuni er, at hon er rættiliga smíðlig, tá hugsað verður um arbeiðsuppgávur:

“IQ 4000 ger alt samlað á einum staði. Alt er teldustýrt. Fyrst er tað analysan, og so fer hon víðari til næsta stigið, sum kann vera at skera ella sortera. Man kann skifta forritið út, og so kann hon gera nakað heilt annað enn bara at finna kílun og tað sum skal skerast burtur. Hon kann til dømis leita eftir sandmaðki, ístaðin fyrri at kílaskera og skera

flakið í bitar. Tað kann eisini vera meira átrokanandi at finna blóðblettir í flakinum og skera teir burtur. Alt hetta, uttan at neyðugt er við nakrari broyting av maskinuni sjálvari.

Heldur enn at skifta eina heila maskinu út, er einans neyðugt at skifta forrit.”

Tað er, sum øllum kunnugt, eitt rættiliga fitt streki úr Føroyum og til marknaðin á meginlandinum. Aðrastaðni, sum til dømis í Íslandi, verður tað nógv brúkt at flyta fiskin loftvegis til marknaðin, men her hjá okkum er hesin møguleikin ikki enn settur í verk, hóast ætlanir eru frammi um júst hetta. Tí er umráðandi, at fiskurin verður hildin frískur, so leingi sum gjørligt, vísir Frithleif á. Hann leggur annars afturat, at Arni Carlsen hevur teknað nýggju maskinuna, og at hann hevur brúkt nokkso nógva tíð uppá at fáa hana at síggja gott út. Og snøgg sær hon út, má sigast.

Nýggja innvigingarskipanin

“Vit arbeiða eisini við einari skipan, sum skal fylgja fiskinum umborð á bátinum, soleiðis at tú fært eina góðkenda vigingarskipan umborð á bátin, har tú fært stóðarskilt og vígað fiskin og ísað hann upp í kassar. Harvið slepst undan at hvølva hann einaferð afturat fyrri at sortera hann á

Hetta eru menninir, ið hava framleitt nýggju maskinuna, IQ 4000. F.v. Frithleif Olsen, stjóri, Páll Fagraberg og Justin Philbrow, útviklingsleiðarar, og Arni Carlsen, projektleiðari.

einari uppboðssølu. Tað er umráðandi at handfara fiskin so lítið sum møgulegt, tað ræður um at fáa hann í kassar og ísa hann væl, skjótast til ber, so hann liggur í frið, til klárt er at arbeiða hann víðari. Hetta sparir eitt arbeiðslið, og sparir harvið uppá framleiðslukostnaðin, samstundis sum fiskurin heldur sær feskur longri. Talan

verður um eina góðkenda skipan, sum ger tað møgulegt at selja lastina, meðan skipið er úti á havinum, tí tað ber alla tíðina til at fylgja við, akkurát hvussu nógv er innanborða av toski 1, toski 2, av hýsu og so framvegis. Hetta verður ein heilt nýggjur arbeiðsháttur. Hetta arbeiða vit við í lýtuni, og hava arbeitt við tí eina tíð, so

nú byrja vit at nærkast einum máli.”

Broytt eigaraviðurskipti
Árið 2002 var eitt hendingsríkt ár fyri FJM. Umframt at bygningurin bleiv keyptur, vórðu eigaraviðurskiptini eisini broytt, so leiðis at ánararnir nú eita: Jóhan Henrik Olsen, Petur Jákup Petersen, Arni Carl-

sen og Frithleif Olsen.

Hugnaligt arbeiðsumhvørvi
Vit sita inni í tí rúmliga matsalinum við frálíkum útsýni yvir bátahavnina í Runavík. Tá hendan samrøðan er nær um at enda komin, hoyrist ein av arbeiðsmonnunum koma inn í rúmið. “Kom bara inn!” sigur Frithleif í ein-

um løttum tóna. Maðurin drálar á, og heldur fyri, at hann helt hetta vera eina nýggja rás; “ha?” sigur Frithleif. “Eg trúði, tað var radio, eg hoyrði!” tekur maðurin uppáttur. “Jú, jú, hetta er ein nýggj rás! FJM - rásin!” ljóðar aftursvarið. Ja, tá tónin er so lættur og liðiligur, fellur arbeiðið eisini lættari.

Samanumtikið:
Hesar nevndu verkætlanir ljóða rættiliga kollveltandi og spennandi. Hugnaligt er, at tað enn sum áður eru fólk okkara millum, ið hava áræði til at slóða nýggjar leiðir, og vónandi fara hesi tøkniligu framstig at vera til gagns fyri fiskivinnuna og landið sum heild.

Ups...

Hann snurraði so fínt í áðni, men nú letur ikki í honum. Tað einasta, ið hoyrist, er afturvendandi klikkið av hazardljósinum. Hvat nú?

 6 mánaða garanti Reyni Service bjóðar nú eina spildurnýggja tænastu og eina eyka trygd til tey, ið ynskja ein brúktan bil, við nærum eins góðari trygd, sum var hann nýggjur.

Vit bjóða nú 6 mánaða garanti uppá bílar, ið kosta meira enn kr. 85.000,-

Garanti skipanin, ið hevur eina sjálvsábyrgd uppá kr. 500,-, fevnir um allar knappliga íkomnar feilir, ið eyðsæð ikki skyldast nýtslu brúkarans, rust, uttanífrákomnir skaðar ella vantandi tænastueftirlit. Eingin gandur og eingir smáir bókstavir.

Kom og vitja okkum á landsins fremstu bilasølu.

Vegurin Langi · Hoyvík · Tel. 353040 · Fax 353041
rs@reyniservice.fo · www.reyniservice.fo

Týpan...

Her er Heini. Hann er stjóri. Heini er trøytur av (á)ganginum á skrivstovuni, og nú vil hann hava fríd. Heini er týplsha myndin av, at tað hevdi lóyst seg hjá honum at hugsad meira um røttu trygdina hjá sær og starvsfólkunum.

Føroya Livstrygging kann bjóða eina trygd, ið júst er grundad á avtalu millum leidslu og starvsfólk. Skipanin eltur Virkisettirløn og er ein skráddaraseymad løysn við bæði trygging og eftirløn.

Virkisettirløn er ein eftirlønarskipan við innbygdari trygging. Virkisettirløn er grundad á, at ein partur av lønini verður goldin inn í skipanina. Tá ið eftirlønin verður goldin út, ræður starvsfólkio sjálvt fyri, hvussu hetta skal gerast. Veljast kann ímillum at fáa alt galdið út í einum ella sum mánaðargjald.

Føroya Livstrygging · Kopargata 1 · Postboks 206 · 110 Tórshavn · Tel 211111 · Faks 231110
heimasíða www.lv.fo · lathpostur lv@lv.fo

Seinasta leygardag, 11. september, fylti ein kendur maður á Tvøroyri, Martin Eidesgaard, 85 ár. Tað er ikki tí, at tað sæst á honum. Tað er sjáldan, at ein møtir einum so kurlandi manni í hansara aldri. Hann er sera virkin, hevur seyð, sum hann passar. Hann hoyggjar framvegis á gamlan hátt. Hann fer á flot og hevur enntá verið eftir nátum fyri kortum, hóast ikki so nógv er komið burtur úr. Hann lesur nógv og fylgir væl við í gongdini í samfelagnum. Sum ein kann ímynda sær ein gamlan proletar av Tvøroyri, so er hann "føddur" javnaðarmaður, og hetta verður ikki broytt!

Kundi eins væl blivið skoti

Tað er lagnunnar tilvild, at Martin ikki gjørdist skoti, og søgan um hansara uppruna er sera áhugaverd.

Mamma hansara, Louisa, hevði nevnliga sum ung avgjørt, at hon skuldi flyta av landinum heilt til Amerika. Hetta var eitt stórt stig at taka hjá eini ungari gentu fyri 90 árum síðani. Var hon fyrst farin, kundi hon neyvan rokna við at koma aftur í bræði. Tó vildi hon fyrst læra seg enskt, og hon fór tískil fyrst til Aberdeen at læra málið. Her ætlaði hon at vera, til hon dugdi so frægt av enskum, at hon kundi halda leiðina fram.

Men um somu tíð sigldi ein ungur eiðismaður, Marius Eidesgaard, við skotskum trolara út frá Aberdeen. At fara við fremmandum skipum tá í tíðini sigur eisini nakað um áræði út um tað vanliga. Í Aberdeen frætti hann um hesa gentuna av

Foreldrini hjá Martini, Louisa og Marius.

Her sæst øll familjan. Frá vinstri: Martin, y, Hervør, Helgi, Annika, Ása og Martin.

Martin Eidesgaard, 85 ár

Tvøroyri og leitaði hana upp. Harvið kom sperðil í ætlanina hjá henni at fara til Amerika. Tey giftust og fingi tvey børn, meðan tey búðu í Skotlandi, harav Martin var tað yngra. Hetta var undir og eftir 1. heimsbardaga, tá alt enn var sera ótrygt. Tá helt mamman, at tað mundi vera frægast at fara aftur til Føroya. Marius ivaðist, men Louisa hevði tikið avgerðina um at fara, og harvið bleiv tað. Gamla hevur havt bein í nösini! Harvið gjørdist skotin Martin tvøroyrarmaður, og væl var tað. Tað kunnu vit ásanna í dag!

Útróður í Grønlandi Martin kom at gerast fiskimaður stóran part av síni tíð, og serliga kom hann

at rógva nógv út í Grønlandi.

Tað var í 1939, at Martin fyrstu ferð fór til Grønlands at rógva út. Men við heimferðini á heysti sama ár kundi tað eisini gjørst seinastu ferð. Teir fóru heim við "Niels R Finsen", sum við 250 útróðrarmonnum og fleiri bátum á dekkinum við Kappan fingi slíkan sjógv, at tað var júst um reppið, at teir bóru boð í bý.

Undir krígunum slapst ikki aftur til Grønlands. Hann var tá eina tíð við "Leivur Øssursson", sum var trolari á Tvøroyri. Fyrr í vár høvdu vit eina samrøðu við Malmberg Simonsen úr Sørvági, sum í 1941 var við "Tór 2", tá hann var niðurskotin av týskari torpedo. Malmberg yvirlivdi sjálvur triði sum við einum undri, og komu teir inn í Íslandi. Har fór Malmberg sjálvur annar til fiskiskap við "Leivur Øssurson", og júst tá var Martin eisini við. Hann minnist, at teir royndu uppi á Halanum. Tað kom illveður á teir, og teir fóru inn undir land at ankra. Tá akkersketan fór gekk hon beint niður við koyggjuni, har Malmberg lá og svav. Buldrið var sera ógvusligt og Malmberg stakk sjóleysur upp úr koyggjuni, hugsandi at nú var aftur vandi á ferð!

Við Christian Venø í 1948

Ein av teimum dønum, sum hevur roynt seg í Grønlandi, er Christian Venø, sum í 1948 sendi ein heilan flota til Grønlands. Sum ikki einaferð var her brúk fyri føroyingum at leggja teimum

lag á, og ein av hesum var Martin, ið var við "Skarrekliit". Føroyingarnir skuldu læra danirnar bæði at veiða við línu og at flekja. Tað gekk ikki væl, og

gjørdist fakfelagsmaður á altjóða støði sum formaður í sjómannadeildini hjá ITF. Hann var eisini ein framúr føroyavinur. Mols fekk sær konu á Tvøroyri,

Útróðrarmenn í Grønlandi í 1959: f.v. Martin Eidesgaard, Abraham Jacob Lindberg og Eli Mortensen.

Venø fór eisini á húsa-gang. Martin vildi hava teir at fara út á bankarnar, har føroyingar royndu, men teir høvdu fingið boð um at halda seg inni á firðunum, og úrslitið varð hareftir. Teir royndu eisini, sum teir fyrstu, við botngørnum á firðunum. Hetta gekk væl at byrja við, men gekk so verri aftur. Botngørn komu seinni at hava stóran týðning fyri fiskiskapin í Grønlandi.

Tá kom Martin at kenna Knud Mols Sørensen, sum var við einum øðrum skipi hjá Venø. Mols, sum hann vanliga varð nevndur,

sum hann tó seinni fór frá. Men í dag er Martin granni hjá dóttir Mols, Naju.

Toskurin sigur ikki sjálvur frá!

Í 1949 fór Martin aftur til Grønlands við "Vesturvík" úr Fámjin, sum royndi út frá syðru Ravns Stóroy. Tað var her, at Martin hevði róð út 10 ár frammanundan, og hann vildi nú síggja hvussu skilið var á bátinum, sum teir høvdu sett frá sær í 1939. Teir funnu bátin aftur í sama standi, sum tá teir fóru frá honum. Og tá teir settu tendringina í startaði mot-

orurin við fyrstu roynd. Martin róði tískil út við "Eirik Reyða" hetta summarið. Teir búðu fimm mans í skúrinum, meðan "Vesturvík" lá fortøyað úti á. Tað gekk fint í fyrstani, men so minkaði fiskurin, og "Vesturvík" fór til havs at royna við línu.

So kom ísur drívandi gjøgnum fjørðin. Hann gjørdist so nógvur, at teir máttu draga "Eirik Reyða". Men so spjaddist ísurin aftur. Martin fór so at tosa við hinar um at fara út at krússa millum ísfjöllini at vita um nakar fiskur var. Hinir knarraðu um, at tað mundi ikki loysa seg, men Martin segði við teir, at toskurin kom so ikki inn til teirra at siga frá, at hann var komin! Teir fóru so, og tá var so smekkfult av fiski at fáa. Teir kundu um teir vildu krækja teir stóru toskarnar og hála teir inn. Martin sendi so fjarrit til "Vesturvík" at siga frá. "Vesturvík" lat seg ikki siga. Teir komu inn aftur, og skipið varð fult eftir fáum vikum. Hervið var prógvað at tað var grundarlag fyri útróðri í Grønlandi.

Síðan róði Martin út í Grønlandi í nógv ár, og er hann tískil ein partur av søguni um grønlandsútróðurin, sum gjørdist ein stórir partur av okkara vinnusøgu. Hann luttok í sjónvarpssendingum um hetta evnið fyri nøkrum árum síðani. Hann hevur luttekið í útvarpssendingum um sama evni, og hann er eisini ein kelda hjá Jógvan Arge í bókarøðini "Teir tóku land". Og framvegis dugur hann sera væl at siga frá.

Vit báðir hittust á B8 fyri 6 árum síðani, og við okkara felags áhuga fyri fiskivinnu funnu vit skjótt saman og blivu væl. Tað er stuttligt og hugnaligt at hitta Martin á máli. Hann veit nógv at siga frá og er sera lættur av lyndi. Martin er giftur við Ásu úr Sørvági, sum rættuliga veit, hvat tað er at vera sjómanna-kona. Tey eiga sonin Martin. Hann er giftur við Hervør, og tey eiga børnini Anniku og Helga. Tey húsast undir somu lon, og tað tykist at rigga væl. Tað er hugaligt at koma inn á gólvið hjá teimum, har ein rættuliga merkir blíðskap og hjartalag.

Føðingardagin hevði Martin opið hús, og tey vóru nógv, sum nýttu høvið at koma inn á gólvið. Her skal verða nýtt høvið til at ynskja Martin hjartaliga tillukku við føðingardegnum við ynski um fleiri góð ár enn.

óli

Úr "Hugbirtingar 17" Broytingartíðir

Tann 31. august vóru 90 ár liðin, síðan Petur W Háberg varð føddur. Umframt andaligt virksemi legði hann eisini frá sær nakað av siðsøguligum tilfari. Hann skrivaði eisini um fiskivinnu og fiskimenn í Hugbirtingum, sum komu út í 1981. Vit endurprenta eina av hansara frásøgnum, sum lýsir part av søgu fiskimanna. Tá hetta verður lisið eigur at verða havt í huga, at greinin er skrivað fyrri einum 25 árum síðani.

“Tað var ónáttúrligt, sum tað smakkaði væl!” sigur hann við einum brosi og glógvandi eygum. Tað er Ingvard Højgaard, sum minnst aftur á eina lippusteik, sum hann saman við tveimum øðrum gjørdi sær til góðar við eina nátt fyrri 40 árum síðani umborð á sluppini “Bjørn Olafsson”. - Hetta kann geva okkum eina hugsanum, hvussu tað mundi vera við proviantinum yvirhøvur umborð á sluppunum, tá ið máltíðin kann skara framúr í minninum samfull 40 ár.

Provianturin umborð var annars mest saltkjøt og keks og margarin. Sunnanfjørðs, verður sagt, var maturin - ella summi vørusløg - skamtað millum menninar. Ikki norðanfjørðs, uttan tá ið tað galt skerpikjøt og sukur o.t. Viðurskiftini annars frammi í lugarinum vóru - hefur onkur sagt - sum í politiskum arbeiðslegum, menn vita um í ymskum londum. Umborð á summum skipum bakaði kokkurin breyð og gjørdi buding sunnudagar. Ein fiskimaður fortaldi mær, at ein dag hevði kokkurin kókað buding upp í eina vaskigrýtu, sum stóð á dúrkinum. Tá gjørdi skút-an eitt hirs, so at kokkurin datt framyvir og gróv armarnar niður í budingin, og hin ikki ov væl rakaða høkan setti eisini sítt spor eftir seg. Men budingurin varð sopin við líka góðum matarlýsti fyrri tað.

At reiðararnir noyddust at vera sparnir, er skiligt.

Teir seldu t.d. í 1938 1.000 skippund frá “Phebe” fyrri 25 oyru kilo í saltfiski, og kanska var tað árið eftir, at teir finga 27,- kr. fyrri pakkan av klippfiski, og seinni sama ár fall prísurin niður í 17,- kr.

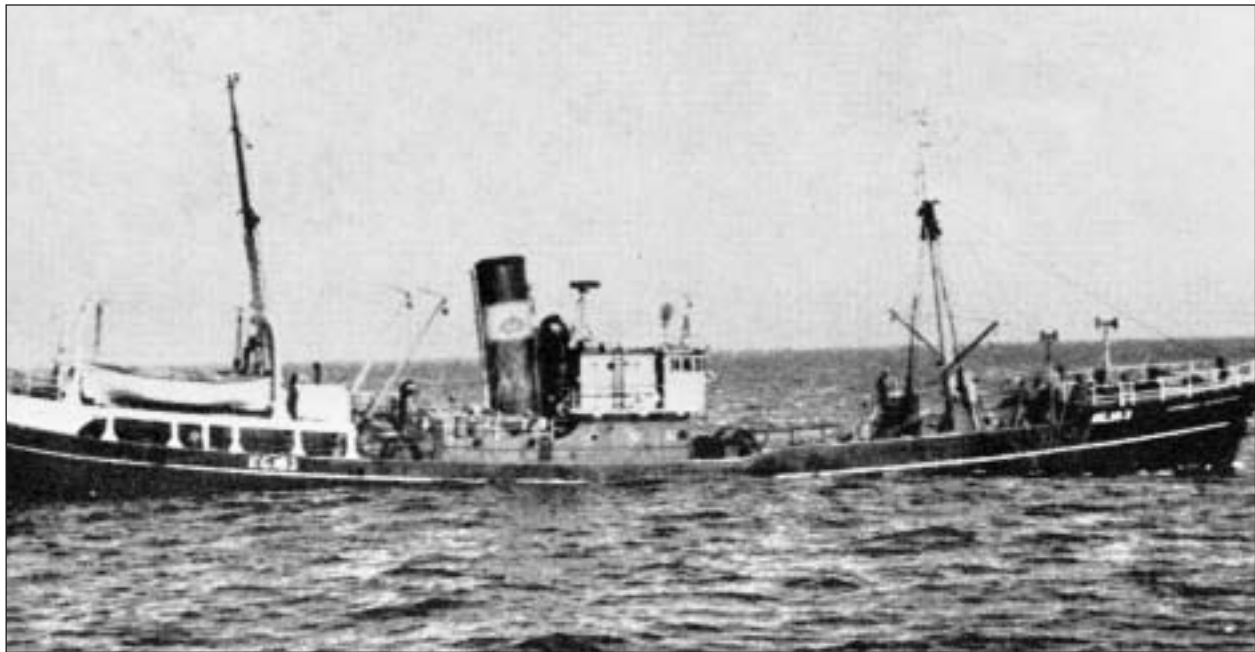
fyrri pakkan.

Skulu vit nevna ársinntøkur hjá monnum tey seinastu sluppárini, so verður hon kanska rættiliga ójovn 600-800 kr. fyrri veiðuárið. Fátæktin reið Føroyum sum ein marra. Tú sást tað á húsunum. Menn høvdu ikki ráð at umsita tey, stríddust við sparikassalán uppá einar 3.000,- kr. og orkaðu mangan ikki at greiða annað enn renturnar. Tú sást tað á børnunum, ensk sjúka var vanlig, og klæðini vórðu stoppað og bøtt út í tað óendaliga - tað vil siga, so leingi tað í heila tikið læt seg gera. - Tað sá ikki ljóst út, og mangur mundi hugsa: Hvussu fer hetta at enda?

Kríggið

So kemur kríggið, ella rættari hersetingin, og við krígunum verður so mangt broytt. Eg havi tosað við so mangan mann um hetta, og vit fáa okkum ikki at skriva, at kríggið bjargaði Føroyum, men sjóvinnumynstrið varð ógvuliga nógv broytt. Vit høvdu 10 trolarar, og teir hildu fram við veiðu teirra og komu uppí hesa stóru úrtøkuna, men gjaldið var stórt: 4 trolarar, og tað ið verri var, við teimum fórust 41 menn!

Sluppirnar hildu uppat at veiða sjálvar, men sigldu við útróðrarfiski úr Føroyum og Íslandi til Bretlands. Hetta var av sonnum vandasigling - hóttir av minum, bumbuflogfórum og kavbátum. Tað fyrsta árið gjørdi kanska hesin vandin seg ikki so nógv galdandi; men um várið 1941 skerptist hann so mikið meir, at tað serliga í mars-apríl neyvnan var eitt føroyskt skip, ið fór millum londini, sum ikki á ein ella annan hátt

Í 1947 vórðu tveir trolarar bygdir í Onglandi, “Nólsoyar Páll” til Holm Jacobsen í Havn og “Jóannes Patursson” til Kjølbroy.

fekk at kenna, at tað var deyðans álvara at sigla við mati til eitt land, ið lá í bardaga við heimsins táverandi sterkastu hermakt.

Tá einu tíðina vóru tað so gott sum eingi skip, ið fórdi fisk til Bretlandsuttan føroysk, og her vóru tað eisini kreftir - sum eisini lætt fatiligt var - ið virkaðu fyrri at leggja skipini og spara ein stóran part av sjófólkinum. Tað var eitt sindur av orða-drátti - men meðan varð siglt, og onkur hevur sagt, at “hin føroyski flotin hevur skrivað eitt æruríkt blað í sína stoltu søgu” - men hetta blaðið hevur eina breiða syrgirond!

Nógv at vinna

Hetta var skuggasíðan. Vinningurin við siglingini vaks í stórum. Ikki bert reiðari, men eisini spekulantar leigaðu sær skip, og mangur risti á hondum, tá ið hann breyt upp sølutelegrammið úr Aberdeen. Tað kundi vera eitt blátt eyga, men tað kundi eisini vera hitt stóra ævintýrið. Tað var ikki lægið, um onkur undraðist, tá “Normanner” í februar 1941 seldi fyrri 7.800 sterlingpund (sterlingsvirðið var dupult so høgt sum nú), og “St. Jacques” í mai kom uppá 10.470 sterlingpund - eitt met, sum tær bestu trolarasølurnar ikki komu upp í fyrr enn í 1942 og 1943. Men “St. Jacques”

mátti verða tikin upp fyrri skaða av krígsávum túrin niður.

Tað sigldu ikki so nógvir mans við skipinum tá, men allastaðni, har sum eingilsmenn hildu til, skaptu teir arbeiði og økt lønarkor. Serliga nógvir vóru teir í Havn, á Skálafirði og vesturi í Vágum. Eisini á øðrum støðum, har teir bygdu vaktarstøðir og skansar - til dømis uppi á Kolli - góvu teir grannabygdum arbeiði og skaptu góðar tíðir.

Var fátæktin áðrenn kríggið sjónsk á bygðum og børnum, kundi tú eisini lesa framgongdina fíggarliga á sama hátt á bygðum og børnum. Kanska eg tori at nevna, at eg

var fyrstu ferð í Sørvági nakað fyrri kríggið. Men summarið 1943 var eg aftur í bygðini og gleddist stórliga at síggja broytingina. Har sum aðra staðni var stór framgongd og siglingarmenn, og hin nógvir peningurin var nýttur til at bøta um húsini, snøgga og mála tey. Sparikassalánið, sum hevði ligið sum ein marra á fjældini, kundi nú, stundum eftir bert ein fesk-fiskatúr, verða goldið fult út. Tað gjørdi mangir, og einasta treyt Sparikassans var, at renta skuldi verða goldin fyrri árið út.

Kanska var ikki ein og hvør so glaður fyrri allar hesar bretarnar. Unglingunum dāmdu illa, tí at teir

Í 1955 kontraktaði D.P. Højgaard ein stállínubát í Ulsteinvík, “Vesturhavið Blíða”. Hetta var eitt stórt stig frá sluppunum.

fóru avstað við øllum teimum fittu diddunum.

Og hagaigarar vóru ill-ir um, at eingilsmenninir fóru at ganga í haganum, fortelur D.D. skemtingar-samur, sum hann var, tí at hetta var móti hagalogini. Teir fóru aftaná teimum fyri at reka teir til aftur til húsa. Teir lósu hagalogina fyri teimum bæði á føroyskum og donskum, men teir fataðu ikki eitt mukk. Ístaðin bøttu teir við einari rúgvu av góðari enskari sjokulátu, og so var tann sorgin sløkt.

“Íslendingurin seldi, og føroyingurin sigldi”, hevur onkur sagt, og prísurin haryviri fór støðugt upp.

Mesti fiskurin varð keyptur á Eystfirðunum í Íslandi, Norðfirði, Eskifirði, Seyðisfirði og Hornafirði, sum var stytsta leið úr Føroyum. Torført var at sigla inn í og út úr Hornafirði, og ofta stóðu skip har, men bleytur var botnurin, og sjáldan var vandi, men tó gekk “Heimdalur” burtur har í februar 1941.

Eg dugi ikki at sleppa krígunum uttan at gera upp, hvat tað kostaði Føroyum av skipum og sjólátum monnum. 9 skip spurdist ikki aftur í aftur, og hvørt tey eru farin av minni, søkt av bumbuflogførum ella kavbátum, ella einstøk gingu burtur í illveðri, veit eingin, og við hesum fórust 85 mans - hvussu veit eingin at siga og verður helst eitt ævigt loyndarmál. Orsakað av bumbing fórust 8 skip, men tibetur eingin maður, uttan av “Misletoe” doyðu 2 menn av maskinbyrsuskotum. Kavbátar søktu 5 skip, og mannfallið var 24. Eitt av hesum skipunum var trolarin “Tór II”, har 18 mans sjólótust. Tilsamans verður hetta 131 mans og 26 skip plus tey, sum sjóforlistu. Eitt ómetaliga stórt tap samborið við fólkatil og skipatal. Alt hetta er rættliga fjart nú, og fyri unga fólkkið man tað vera sum fornsøga. Eg haldi, at eg skal nevna eitt dømi, har henda ræðuliga orrusta kom okkum so ómetaliga nær.

Tá Cheerful fórst Tað var ein vakur oktobermorgun í 1940, og vit lata Páll bónda í Kirkjubø siga frá: “Klokkan hálvum sjey hósmorgunin hoyrði eg ljóðið frá einum motori úti á fjørðinum. Við eitt var ein ræðuligur brestur, sum skakaði djúgla, eg sá, hvussu sjógvurin oystist høgt upp í loft. Aftaná hoyrdist eingin motorur at dunka, so eg hugsaði beinanvegin,

Sluppin myndar ta gomlu tíðina og “Sólborg” hina nýggju.

at ein vanlukka var hend og boðaði fútanum frá, fyri at hjálp kundi veitast, um nakað var at gera.

Sjálvur fór eg við einum syni mínum vestur á Røðina, har spreingingin hevði verið. Vit komu skjótt í nógva olju og sóu nógvrak liggja og flóta og eisini fiskakurvar, sum søgdu frá, at eitt far var sprongt í luftina og smyldrað í smá petti. Tað sást einki til nakað fólk. Vit høvdu fatur á einum kappa, men noyddust at sleppa honum, tí at hann var so tungur at fáast við, og tað í myrkrinum sá út sum ein mina fleyt har nærhendis.”

Hetta var “Cheerfull” úr Vági, ið var á leið til Miðvágs. Hon rendi á eina minni, og allir 7 mans doyðu. Men hetta ógvusliga dømi um, hvat føroyskum skipum var í væntu komandi ár, fekk teir ikki at setast aftur.

So er kríggið av - og hvat gera menn tá? Hetta skal ikki vera nøkur siglingarsøga. Men eg haldi, eg skal nevna trolaraflotan. Menn keyptu gamlar trolarar, summir vóru nýttir uttan stórvegis broyting, meðan nógvarð ofrað uppá stórar umbyggingar, og í tveimum førum vórðu korvettir keyptar í Bretlandi og umbygdar har. Tað vóru “Rádni”, sum kom til Vágs, og “Kallsevni” við heimstaði í Havn. Kolfýrdir vóru teir vist allir, og ketlarørini vísu seg í mongum førum at vera vánalig. Tá ið so kolaprísurin reykt upp, minkaðu móguleikarnir nóg. Ein gjøll kann-ing, ið Trolarafelagið fekk í lag í 1948, vísti, at teir flestu av trolarunum gin-

gu við stórum halli, og tað “dró at stóra fossinum”. Vit kunnu siga, at hetta kom rættliga fram í 1950-árunum, og nógvir fóru av landinum sum gamalt jarn.

Hetta vóru á ein hátt heldur døpur ár, men ein glotti var tó, at nýbygdur oljufýrdir trolarar komu til landið, og tað var hóskaði, at hornblásturin ljómaði úti á bryggjunni, tá ið “Nólsoyar Páll” brandnýggjur legði at landi. Chr. Holm Jacobsen var eigari, og eitt sindur seinni sama ár kom “Jóannes Patursson”, sum Kjølbro átti, til Klaksvíkar. Bátarnir vóru bygdur nærhendis

“Sjúrðarberg” bygðan á John Lewis skipasmiðjuni í Aberdeen.

Højgaard á Toftum D.P. Højgaard-virkið var ikki millum teirra, sum spunnu so nógv gull undir krígunum, millum annað tí at motorarnir vóru so smáir - 40-45 hestar - og ikki so álítandi sum mangir. “Morning Star” hvarv á veg til Íslands í september 1941, og har sjólótust 7 mans.

Eftir kríggið umbygdu teir “Columbus”, “Phebe” og “Oyrasker”, settu 200 hesta motorar í, bygdu eins og brúgv, alt við teirri

heimaftur um Ólavsøku-leitið. Tá var tíðin komin til at útgera skipini við gørnum og við tunnum til tess at fara norðureftir at veiða sild. Tað gekst bara væl. Teir fyltu tunnurnar og koyrdu tær inn í skúr-in, so tær kundu verða slignar til um náttina og koyrdar niður í lastina um morgunin.

Tað var altíð spennandi, tá ið tær komu inn, at vita, um hjallurin var tómur. Sildin var so umløgð í landi. Tað eina árið hevði “Columbus” 3.300 tunnur. Hendan eitt sindur fjølbroytta veiðan var góð fyri skipini, og menninir fingur eisini góða úrtøku.

Nýbyggingar Í 1940 varð “Vón” bygd á Tórshavnar Skipasmiðju, og undir krígunum bygdu Færøske Fiskeskibe nakrar 30 tonsarar og 80 tonsarar, ætlaðar sum hjálp til at bøta tey tap, sum føroyski fiskiflotin átti at vera fyri. Sálín í hesum tiltaki var Poul Niclasen, landstingsmaður.

Men í 1955 kontraktaði D.P. Højgaards eftf. ein stállínubát úr Ulsteinsvik. Hetta var eitt stórt stig frá sluppunum. Tað var “Vesturhavið Blíða”, 111 fatur langur og við 26 koyggjum. Hann kostaði 1 mill. kr. og kom í desember 1956. Seinni hava teir bygt fleiri bátar - eisini gjøgnum Ognarfelagið.

Í 1951 varð ein nevnd sett við J.K. Joensen sum skrivara til tess at geva Løgtinginum eina leiðbeining um, við hvørjum førum skipaflotin átti at vera endurnýggjaður. Eg haldi, at teir ráddu til bygging av trolarum og línuskipum við frystirúmi, og hetta álit varð framlagt

á tingi í 1953.

So var Realkreditturin stovnaður, sum læt 50% í lán. Løgtingið samtykti at veita studningslán, fyrst 15%, síðani hækkað til 20%. Roknað kundi verða við 20% frá Fiskeribankanum, so eginpeningurin kom at vera 10%. Men enntá hetta var stundum meir, enn reiðarin var mentur at lyfta.

Tað sótu tríggar menn og prátaðu um hetta, Jens Chr. Johannesen, Johan Dahl og Leif Waagstein. Og har kom fram hugskotið: At stovna Ognarfelagið, sum kundi hjálpa við teim 10%, partvíst ella heilt í fyrstu syftu, og so kundi skipaeigarin gjalda aftur, sum tilbar. L/F Ognarfelagið varð stovnað, og peningur teknaður um alt landið, Fisksølan og Tryggingarsambandið settu seg hvørt fyri sín góða lut í hesum felag. Hetta var í 1957, og ein rúgva av nýmótans bátum komu til Føroyar við Ognarfelagsins hjálp - bygdur í Føroyum, Noregi og aðrastaðni. Her var Kjartan Mohr eisini ein stór kraft. Einaferð kontraktaði felagið um bygging av 7 línubátum í Dieppe og stutt eftir 5 bátum í Eystur-týsklandi. Í samanburði við sluppinar vóru hesir sum luksuslinarar.

Og maturin var og er hareftir. Eg kveitti niður á eina proviantrokning nú ein dagin: “1 Skerpikrov kr. 1.079,00!”

Um tey nýggjastu skipaslogini - flakatrolarar, kraftblokkabátar og rækjutrolarar skal einki verða nevnt á hesum sinni. Hetta er so mikið nýtt, at fólk kenna tað. Lat meg bert enda við at nevna ein miðalmanspart í 1977:

Saltfiska- og flakatrolarar kr. 125.000

Saltfiskalínuskip kr. 103.745

Ídnaðarskip kr. 94.499

Nótaskip kr. 151.028

Ísfiskalínuskip kr. 73.323

Ísfiskatrolarar, stórir kr. 128.863

Ísfiskatrolarar, smáir kr. 94.148

Rækjutrolarar kr. 149.898

Av sonnum broytingartíðir!

Kjartan Mohr.

Hull, og ikki var so lætt at fáa figgjan til tess, men hetta fekk so Leif Waagstein í lag gjøgnum Lazard Brothers í London. Tað var vist árið eftir í 1948, at Kjølbro fekk

ætlan at nýta tey til línuveiðu. Hendan investeringin - 150-200.000 krónur hvørt skipið - loysti seg. Tey kundu fara á Suðurlandið um várið, síðani yvir til Grønlands og so

Fá íblástur til framtíðina

Kom á Vinnudagin 2004 í Norðurlandahúsinum 1. oktober

13:30 Jóhan Páll Joensen, formaðurin í
Føroya Arbeidsgevarafelag bjóðar
vælkomin
13.35 Jóannes Eidesgaard, løgmaður
13.45 "Værdibaseret ledelse i en
service-virksomhed"
Anders Dam, stjóri, Jyske Bank
14.15 "Globaliseringen set i forhold til
Europa" Jørgen K. Hansen, stjóri í
Dansk Industri
14.45 Steðgur

15.15 "Vonin blíð" – rákið í fiskivinnuni
Kristjan Th. Davíðsson, stjóri,
HB Grandi í Íslandi
16.00 "Skal øll vinna partú valsa í 3/4-takt?"
Tróndur Djurhuus, menningarstjóri,
Føroya Tele
16:30 Stuttur steðgur
16.45 Heiðursprógv fyri serligt átak
17.00 Ársins virkið 2004 verður kosið
17.30 Liðugt í Norðurlandahúsinum
19.30 Galladøgurði á Hotel Føroyum

Tilmelding innan 24. september á
www.industry.fo ella við at ringja
til Vinnuhúsið.

VINNUHÚSIÐ
House of Industry

R. C. Effersøesgøta 30, FO-100 Tórshavn
Tel 31 18 64, Fax 31 72 78, industry@industry.fo

Stuðlað Vinnudegnum hava

Virðisøking í fiskivinnuni

Egil Olsen

Evnið var serliga aktuelt, nú stígur tykist at vera komin í í flakavinnuni, sum fyrst og fremst vísir seg á tann hátt, at nógvur fiskur fer óviðgjørður av landinum.

Egil er royndur í garði, og hann veit, hvat málið snýr seg um. Hann hevur útbúgving sum fiskivinnufrøðingur í Noregi, og seinastu nógvu árin hevur hann fingið drúgvur royndir sum flakavirkismaður. Hann stendur eisini fyri nýhugsan - sum t.d. nýggja livravirkið á Eiði, sum vit høvdu eina frásøgn um herfyri. Livurin er bert fyrsta stigið. Seinni verður roknað við at fáa úrtøku úr øðrum enn slógv, sum í dag ikki kemur til sættis til annað

enn slógv.

Tað er eingin ivi um, at tað, sum hevur størstan týðning fyri at varðveita arbeiðspláss í flakavinnuni í Føroyum, er, at skipað verður soleiðis fyri, at fiskurin verður virkaður í Føroyum.

Og her er nógva at heinta, um tað kann sigast á tann hátt. Í 2003 er meira av óvirkaðum fiski farin av landinum enn nakrantíð fyrr, nevniliga heili 41%, meðan talið í 2000, tá støðan framvegis var góð í vinnuni, var 15%. Hetta svarar kanska til eini 50.000 tons tilsamans. Um vit kundu virkað t.d. 30.000 t. av hesum í Føroyum, hevði bert tað givið umleið 80 milj. kr. í arbeiðslønum,

Sum greitt frá í seinasta blað var seinast í august mánaði ársfundur hjá VN í Føroyum. VN er samstarvsfelagsskapurin millum fakfeløg í Føroyum, Íslandi og Grønlandi. Vertslandið plagar á slíkum fundum at koma við eini lýsing av viðurskiftunum í heimlandinum. Ein partur av hesum var ein framløga hjá Egili Olsen, sum serliga snúði seg um føroyskan fiskiídnað, og um hvussu meira kundi fáa burtur úr.

sum vildi svara til eini 4-500 heiltíðararbeiðspláss. Umframt hetta er alt tað avleidda virkseimið, sum kemur í kjalarvørrinum av, at fiskurin verður virkaður í Føroyum. Men kravið her er kappingarføri, so føroysku virkini kunnu kappast við tey útlendsku um fiskin.

Neyðugt við kappingarføri Júst hetta krevur nýhugsanir og broytingar í verandi støðu heima hjá okkum, tí støðan úti í heimi broytist alla tíðina og skapar nýggjar avbjóðingar við kravi um nýhugsan á økinum.

Eitt, sum hevur verið frammi seinastu árin, er hóttanin úr Kina. Heimurin er blivin so lítill nú, at tað kann loysa seg at senda frystan heilan fisk til Kina, at fáa hann tilvirkaðan har, og so sendan aftur til Evropa, har hann kann seljast bíligari enn vit eru førir fyri.

Egil vísti útrokningar, sum søgdu, at hóast flutningskostnaðin, so fekst uml. 12 kr., meira burtur úr pr. kg. flak við hesi mannagongd. Hetta merkir, at kinverjar kunnu selja sínar vørur 12 krónur bíligari á teimum somu marknaðum sum føroyingar, íslendingar og norðmenn selja sína vøru.

Hetta setir okkara virkir í ta støðu, at tey kunnu halda áfram við at kapp-

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Torsk	34609	25115	19204	21224	26747	38116	37505
Hyse	16190	19858	16790	14328	14240	23713	24653
Sei	19996	24814	30153	33546	44488	50232	37505
Annen	31414	33459	29670	29957	29938	25121	27161
IALT	104206	105244	97816	101055	117414	139184	128827

	Tall	Torsk	Hyse	Sei	Uer	Blkv.	Havt.	Annet	Totalt	ANDEL
Dypvannstrálere	12	1640	1594	11783	3143	474	66	2663	21363	17%
Partrálere	28	4054	2934	38596	472	1	136	10695	56938	44%
Linebater o. 110 Brt.	19	6699	5903	62	45	380	149	2085	15323	12%
Kystbater 15-110 Brt.	94	12105	5327	1063	19	1	691	2968	22174	17%
Kystbater u. 15 Brt.	1092	7359	2061	232	0.6	0	4	461.4	10118	8%
Garnbater	6	127	0	9	94	1486	831	217	2764	2%
TOTALT	1251	31984	17819	51745	3774	2342	1927	19089	128680	100%

Føroyska feskfiskaveiðan 1997-2003 býtt eftir veiðibólki, veiðuhátti og fiskaslági.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Torsk	33%	16%	17%	16%	17%	31%	23%
Hyse	63%	41%	33%	30%	45%	56%	59%
Sei	6%	5%	8%	5%	12%	24%	30%
Annet	37%	22%	20%	18%	30%	49%	67%
IALT	33%	20%	17%	15%	21%	36%	41%

Útflutningur av heilum fiski í prosent av veiðini í tíðarskeiðnum 1997-2003.

ast við vanligari framleiðslu, har vit ongan møguleika hava at kappast við láglønarlond. Alternativvið er at fara í holt við framleiðslu, sum eru annarleiðis enn tær kinverjar kunnu framleiða. Stutt kann jú sigast, at Kina hevur góðar møguleikar,

tá tað snýr seg um frystar vørur, meðan teir lítlar og ongar møguleikar hava í feskum vørum, vegna frástøðuna.

Møguleikarnir Teir møguleikar, sum vit eiga at viðgera, eru:

Feskar framleiðslur Her skuldu verið góðir møguleikar við daggoml-um fiski. Tað er eingin ivi um, at væl hageiddur daggamal fiskur hevur størri virði enn fiskur, sum liggur í ísi í fleiri dagar, áðrenn hann verður landaður. T.d. á upp-

Svartkjaftur til sølu í Spaniu: Prísur omanfyri 20 kr./kg.

Crabsticks, ið t.d. verður framleitt úr svartkjafti, vindur meira og meira uppá seg úti í heimi, og her er talan um bæði meirvirðisøking og arbeiðsskapan

boðssøluni í Hantsholm fær slíkur blankfiskur heilt góðan prís og upp til tað dupulta av prísinum fyri vanligan ísaðan fisk. Her er eisini tann fyrimunur, at hesin fiskurin kann landast ókrudvur við tí vinningi, sum er í arbeiðssparingin at sleppa frá at kryvja. Tá liggur eisini betri fyri at fáa virði burtur úr innvølunum (livur, rogn, sil o.s.fr.)

Tøl úr Íslandi vísa eisini, at tað fæst stórt sæð sami prísur fyri daggamla ókrudva hýsu sum fyri krudva hýsu, og gevur hetta, óneyðugt at siga, meira vekt.

Í heila tikið vísa tøl úr Íslandi, at fesk fløk kunnu geva upp til 50% meira prís enn fryst framleiðsla, og hetta sigur eisini, at tað skuldi kunnað lønt seg munandi betri at virka fiskin á landi enn at fryst hann umborð á flakatrolarum.

Men hetta krevur eina nógv betri flutningsskipan enn hana, vit hava í dag, og helst krevur tað eisini móguleikar at flyta feskan fisk við flogfari.

Saltaðar framleiðslur

Saltfiskur er tann framleiðsla, sum hevur hildið eina frægast prís í øllum kreppum. Her er føroyskur saltfiskur eisini framúr í dygd, og fær besta prís í mun til okkara kappingarneytar. Saltfiskur verður útfluttur í tí líki, hann altíð hevur havt. Men tá brúkarin keypir fiskin, er hann munandi meira viðgjørður. Tá fæst hann grýtuklárur. Júst henda partin av framleiðsluni eiga vit at fáa meira burturúr. T.d. gera íslendingar og norðmenn nú áhuga verðar royndir við at selja útvatnaðan saltfisk. Hetta er nakað, sum vit eisini kundu gjørt í Føroyum.

Frystar framleiðslur
Her er neyðugt við størri automatisering. Vit mugu ásanna, at vit kunnu ikki kappast við lónirnar í Kína, sum eru uppá 600 kr. um mánaðin til mann-krevjandi arbeiði sum reinskering o.t. Meginparturin av okkara tilfeingi er bíligur fiskur, sum t.d. upsi, og hann tolir snøgt sagt ikki ta stóru arbeiðslønina, tí tá verður einki eftir. Tí er neyðugt at fáa tøkni, sum kann gera sovorði arbeiði, sum at finna bein og reinskera. Tað hevur verið arbeiðt í ártíggir við at finna slíka tøkni. Einaferð má hetta bera á mál, og tað tykist eisini at vera komið nokkso nær. Tøkn-

Saltfiskur er tann framleiðsla, sum hevur hildið eina frægast prís í øllum kreppum

Tilvirkaður saltfiskur, grýtuklárur í krambúðini.

in má so eisini kunna gera tað móguligt at framleiða enn meiri av upsaporsjónum, so tann virðismikli parturin veruliga verður seldur til tann hægsta prís.

Hjáframleiðslur
Her liggur tann heilt stóra avbjóðingin. Tað er minni enn helvtin av fiskinum, sum endar sum söluvøra til høgan prís. Restin verður roknað sum “slógv”, og í hesum orðinum liggur, at hetta hevur ikki tað stóra virði. Men spurningurin er, um tað ber til at fáa meira burturúr tí størra partinum av fiskinum. Og roknað verður við góðum móguleikum her. Tað, sum í dag er slógv, kemur kanska, sum frá líður, at fáa líka stórt virði sum høvuðsvøran.

Tað, sum í fyrsta umfari

verður mett at hava virði her, er: livur, rogn, magi, høvd, ryggir og skræða. Taka vit høvdini, so liggja fleiri móguleikar her. At kjálkar og lippur hava virði, tað vita vit, men tað verður nevniliga viðurkent, at údráttir úr fiski eru sera góðir fyri heilsuna og mótvirka nógvum “vælfæðarsjúkum”, sum t.d. hjartasjúkum og krabba. Tí er stórus áhugi fyri náttúruheilivági, sum er gjørður burtur úr fiski og fiskaúrdráttum.

Eitt annað dømi eru saltaðir sundmagar, sum kunnu verða seldir sum snacks til spanska marknaðin. Í Japan er annars góður marknaður fyri innvølum til matna.

Eitt ítøkiligt dømi, um hvat ið kann fáast burtur úr, er høvdavirkið í Lór vík, sum hevur kunnað

til nógvar pengar eisini hjá okkum.

Aðrir móguleikar
Tað finnst eisini aðrir móguleikar at fáa meira burturúr okkara tilfeingi. Her kann nevast:

Meirvirking av uppi-sjóvarfiski til matna
Her verður hugsað um svartkjaft, har vit hava sera stórar nøgdir, sum fyri ein stóran part fara til ídnað. Í Europa, Fjareystri og Eystureuropeisku londunum er marknaður fyri feskum og frystum svartkjafti, og hóast prísurin er lágur í mun til onnur fiskasløg, gevur hetta í hvussu er munandi meira enn tá fiskurin fer til ídnað.

Crabsticks, ið t.d. verður framleitt úr svartkjafti, vindur meira og meira uppá seg úti í heimi, og her er talan um bæði meirvirðisøking og arbeiðsskapan. Víst hava vit havt onkra miseydnaða roynd á hesum økinum, men kanska vóru vit bert ov tíðliga á sjóvarfallinum.

Skeljaveiða og aling
Tað eru stórir móguleikar í skeljum runt um í heiminum, eisini í Japan. Tað kann nevast, at nógva staðni er skeljavinna ein stór vinna, eisini í okkara parti av heiminum.

Nýggir marknaðir
Tað er neyðugt við nýhugsan at royna at finna okkum nýggjar marknaðir. Neyðugt er eisini at leggja fleiri eginleikar í söluni av vøruni enn bert teir mettu. Her skal eisini dentur verða lagdur á, at vit hava ein burðardyggan fiskiskap, burðardyggagagnnýtslu, sporing av fiski av grunni at munni, og at fiskurin er heilsugóður at eta.

Vit kundu eisini - eins og í Japan - koyrt uppá, at fiskur merkir “heilsa” og “vakurleiki”.

Móguleikar skuldi verið í aling av nýggjum fiskasløgum, sum toski og hýsu, men hetta er eisini slíkt sum krevur tol og gransking.

Fortreytir fyri menning:

Her krevst:

- At gransking og útbúgving má styrkjast.
- At hugburðurin at fáa nyttu burtur úr øllum tilfeingi, má stuðlast.
- At marknaðarføringin verður styrkt, eins og vit í söluni mugu koma nærri brúkaranum
- At flutningsmóguleikarnir bæði á sjógv og loftvegis verða betraðir
- At váðafúsar kapitalur verður aktiveraður, tí hetta er ein stórus trupulleiki fyri nýggj sløg av virksemini.
- At sett verður út í kortið ein fiskivinnupolitikkur móti framtíðini, sum tryggjar vinnuni tryggjar karmar fyri sínum virksemini.

Møguligar loysnir:

- Meira av almennum peningi má veitast til gransking og útbúgving.
- Granskingin má samskipast betri, og tað má leggjast dentur á nøkur fá øki, sum skjótt kunnu geva vinnuligt úrslit.
- Tað má gerast áhugavert hjá útlendingum at gera iløgur í Føroyum.
- Vinnan eigur at fáa laga-ligari skatting treyta av at hon avsetir pening til gransking.
- Eggjast má til at settur verður váðafúsar kapitalur í vinnuna.
- Almennur stuðul eigur at latast til at bóta um flutningskervið í einum uppbyggingartíðarskeiði.

Tað er at fara í gongd

Mitt í øllum vónloysinum, so er tað hugaligt at hoyra eina slíka framløgu sum hesa hjá Egili. Vit kunnu bert taka undir við honum í, at øll segl eiga at verða sett til fyri at fáa mest móguligt burtur úr okkara tilfeingi.

Her krevst samstarv millum allar partar, og tað kann ikki vera ov tíðliga at fara í gongd.

Stóra avbjóðingin liggur í innvølunum. Tað, sum í fyrsta umfari verður mett at hava virði her, er: livur, rogn, magi, høvd, ryggir og skræða.

Skjótt 100 ára gamli Karl Jákup:

Var til skips saman við Hans Jákup Højgaard

Í hesum døgum hevur nógv verið at frætt um, at 100 ár eru liðin síðani Hans Jacob Højgaard - ein av okkara mætu tónaskøldum varð føddur.

Vit fara ikki at umrøða hansara virkseimi innan tónleik. Tað fara onnur at gera. Men vit kunnu greiða okkara lesarum frá, at Hans Jacob Højgaard eisini hevur verið fiskimaður.

Tá ið vit vóru norðuri við Gjógv fyrst í mánaðinum, hittu vit ein av javnaldrunum hjá Hans Jacob Højgaard, og hesði hesin verið til skips saman við honum.

Talan er um tann 99 ára gamla Karl Jákup Sigvardsen, sum verður 100 ár í februar mánaði komandi. Hann hevur verið til skips saman við Hans Jacob. Hetta var fyrrapartin av 1920-unum, og skipið teir báðir vóru við æt "William Stephenson", og hoyrði tá heima í Vestmanna. Árin 1923-25 var Jákup úti á Rætt á Nesi/Toftir, skipari, og tað var eitt av hesum árunum, at teir báðir vóru saman til skips.

Karl Jákup minnst ikki, um Hans Jacob var raskur

Karl Jákup táttar í tey 100 árin.

fiskimaður, men hann minnst, at hann plagdi altíð at syngja, meðan hann stóð við snørið, so evnini hevur hann víst heilt frá ungum aldri.

Um "William Stephenson" er at siga, at skipið

var bygt í 1886 í Grimsby og merkt 92 br.t. Í 1934 var skipið selt vestur í Vágar. Tað gekk burtur sama ár.

Vit ætla seinni at hava eina samrøðu við Karl Jákup um hansara lív sum

fiskimaður og Gjáarmaður. Á báðum økjum eru hendar stórar broytingar. Umstøðurnar hjá fiskimonnum eru nógv broyttar, og sigast kann eisini, at Gjógv er ikki tann sama í dag, sum hon einaferð var. Fyrst Karl Jákup minnst búðu eini 280 fólk her, nú eru tey kanska 50. Tá vóru 70 fiskimenn, nú eru kanska ein ella tveir.

Gjógv var jú eitt framúr útróðrarpláss. Hiðani róðu fast 6 áttamannafør út við 48 monnum, og tað vóru triggir handlar, sum keyptu fisk, so her var nógv at gera bæði á sjógvi og landi.

Fiskurin varð flaktur og saltaður, síðani varð hann rivin um, áðrenn hann varð avskipaður. Júst hetta var fyrsta arbeiði Karl Jákup minnst at hava gjørt fyri lón. Tá var hann 11 ára gamal, og hetta arbeiði hevði hann inntil hann fór til skips 15 ára gamal.

Sum tað skilst, er Karl Jákup skilagóður, og hann minnst væl. Tað verður spennandi at lesa hvat hann hevur at greiða frá.

Orð og mynd: Anna Henze

Goymslubygningur reistur

Í grein her í blaðnum 5/8 - 04 um virkseimið hjá Hera Thomsen, varð eisini nýggi, 1600 fermetrar stóri goymslubygningur teirra umrøddur. Hann stendur á kajøkinum í Søldarfirði. Mánadagin 16/8 varð so bygningurin reistur, meðan sólin skein oman og niðan meginpartin av degnum, og tá dagurin fór at halla, sá soleiðis út. Á myndini sæst eisini stóri kranin hjá skipasmiðjuni, ið lyfti stóru taksperrurnar upp á pláss. Arbeiðið uppá bygningin heldur fram, og væl líður eftir.

Hvat kunnu fiskimenn gera um teir ikki fáa bláubók?

Sum kunnugt skulu fiskimenn og sjómenn annars hava eina heilsuváttan fyri at kunna mynstra.

Spurningurin hevur verið frammi, hvønn rætt fiskimenn hava, tá teir ikki fáa hesa váttan, og harvið reelt verða arbeiðsleysir.

Tað sum jú kann henda samstundis er, at teir ikki fáa sjúkraváttan, tí teir kunnu sum so gera annað arbeiði á landi.

Her eru okkara ráð, at fiskimenn venda sær beinanvegin til ALS. Eftir okkara tykki lýkur ein fiskimaður í hesi støðu treytirnar fyri at koma undir Arbeiðsloysisskipanina. Fær hann ikki heilsuváttan, so er hann leysur av skipinum. Fær hann hana seinni, hevur hann tá móguleika at fara við hvørjum skipi, tað skal vera.

Fær fiskimaðurin sjúkraváttan, skal hann venda sær til Dagpeningaskipanina. Er nakað ivamál, eiga menn at venda sær til Fiskimannafelagið.

Gjógv í dag. Myndin er tikin frá Gjáargarði. Men her er nógv broytt tey nærum 100 árin Karl Jákup hevur livað. Frá 70 fiskimonnum er talið 1-2!

Ja takk!

Eg ynski at gerast haldari
av FF-blaðnum fyri bert 50
krónur um ársfjórðingin

Verður sent ópostað
(vit gjalda postgjald)

Navn:

Bústaður:

Bygd/býur:

FF-blaðið - postsmoga 58 - FO-110 Tórshavn

Vit eru at hitta á tlf. 31 15 69
ella ff-blad@post.olivant.fo

Ein onnur søga um laksin

Nú hava vit í longri tíð verið fóðrað við tíðindum um laksavotu ella ikki. Tann søgan, sum vit hava fingið, er tann, at verður laksavota, kemur hetta at merkja hægri laksaprísir, og verður hetta harvið tað, sum møguliga kann bjarga okkara laksavinnu. Alternativt er revsitollur, sum verður endabresturin.

Sambært tíðindinum frá danska vinnumálaráðharranum, Bendt Bendtsen, vil hann ikki hoyra talan um kvotur, tí hetta kemur at beina fyri danska laksaíðnaðinum, har víðari við-

gerð av laksi gevur ein hóp av arbeiði.

Tað kann vera, at hetta eru tey røttu tíðindini um laksin, men hetta eru í hvussu er ikki einastu tíðindini, sum ein kann sannføra seg um við at lesa dansk bløð. Í danska blaðnum Jydske Vestkysten, sum m.a. kemur út á Esbjergleiðini, er ein frásøgn tann 7. september um stöðuna, soleiðis sum hon verður sædd frá einum danskum vinnusjónarmiði.

Í Esbjerg eru trý stór laksavirki. Eitt av teimum kallast JP Salmon. Her arbeiða 200 fólk. 70% av rá-

vøruni kemur úr Noregi.

Men tað, sum nervar stjóran, Kent Jensen, er ikki útlitið fyri kvotum. Tað, sum hann ræðist, er tann tollur uppá 18%, ið skal gjaldast fyri tað, sum verður innflutt útyvir kvotuna. Hann er ikki í iva um, at tað er hetta, sum kemur at kosta arbeiðspláss “pá sigt”, um einki verður gjørt. Rokningin kann bert sendast víðari til forbrúkaran, tí framleiðarin er so hart sperdur, at tað kann ikki roknaast við, at hann kann gjalda rokningina. Ein pakki við laksi uppá 200 gr. fer

at hækka við 2 krónum. Hetta fer so helst at merkja, at kundin meira ella minni gevst at keypa laks.

Kent Jensen kann ikki siga við vissu, hvussu nógv arbeiðspláss hetta kann koma at kosta á hansara virki. Men hann gitir, at tað kann gerast millum 20 og 45 stórv í mun til tey 200, sum eru nú.

Hetta er ein nakað annarleiðis søga. Sum sagt óttast danski stjórin als ikki príshækking orsakað av kvotum. Men hann ræðist tollin, sum kemur aftaná at kvotan er uppfyllt. Fyrst er at undrast

um, at 2 kr. uppá ein pakka av laksi skal beina fyri marknaðinum. Men hetta má so eisini merkja, at danska laksavinnan eisini fer at berjast ímóti tolli í heila tikið, og har er hann í parti við føroysku laksavinnuni. Og tað fer danski ráðharrin væl eisini at vera við tí sjónarmiði, sum hann hevur um frían handil.

Men hetta sigur eisini tað, at sjónarmiðið hjá Bendt Bendtsen, um at ein kvota vil beina fyri danska laksaíðnaðinum, neyvan er heilt eftirfarandi. Danski stjórin óttast

“uppá sikt” fyri 20 til 45 stórvum, sum svarar til 10-20%. Hetta kann so bert vera galdandi fyri tann partin av laksinum, sum kemur undir toll. So nøkur beinleiðis vanlukka kann ikki vera talan um.

Og so kunnu vit spyrja, hvussu tað kann bera til hjá norðmonnum at hava ein laksaframleiðslu íðnað við fleiri hundrað arbeiðsplássum bert í Esbjerg, meðan alt er við at fara fyri bakka í Føroyum!

Minister vil hjælpe lakseimportører

INDSATS: Bendt Bendtsen (K) vil have EU's ministerråd til at droppe en særlig told for laks, der kan koste millioner af kroner og danske arbejdspladser. Fint initiativ, mener de esbjergensiske lakseimportører.

af **Ken Mathiesen**,
tlf. 7912 4632, kma@ivdc

Økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen (K) kommer nu byens lakseimportører og en række andre virksomheder i Danmark til undsætning.

Det sker, efter at EU-Kommissionen har besluttet, at indføre kvoter ved import af opdrætslaks og opkræve en told på 18 procent ved overskridelse af kvoten.

Men ministeren vil nu bringe sagen op i EU's ministerråd, og samtidig henviser han til en ny undersøgelse fra Erhvervs- og Byggestyrelsen, der viser, at tolden koster Danmark millioner og atter millioner.

Kommissionens beslutning rammer især importen af laks fra Norge. Herfra får de store lakseimportører på havnen i Esbjerg især deres råvarer. De hilser således ministerens initiativ velkomment.

– Det er da godt, at nogen tager et skridt i den retning, fastslår Arvid Mouridsen fra KB Regeri, der betegner særtolden som en uheldig indgriben i den frie konkurrence.

Spænder ben
Producenterne i Esbjerg er, ligesom økonomi- og erhvervsministeren, overbevist om, at regningen for EU's særtold i sidst ende kommer til at havne hos forbrugeren.
– Jeg er meget kritisk over-

SÆRTOLD

Erhvervs- og Byggestyrelsen har lavet en undersøgelse, der viser, at EU's særtold på forskellige produkter har kostet danske virksomheder og forbrugere omkring 500 millioner kroner i de seneste år.

for EU's beskyttelsestold, som den fungerer i dag. Det spænder ben for den fortsatte

globale udvikling i varehandlen, og den er skyld i, at vi går glip af store velfærdsgewinster i Danmark og hele EU. Den særlige beskyttelsestold er indført for at beskytte europæiske producenter mod konkurrence fra tredjeverdens lande. Priserne på de importerede varer holdes kunstigt høje. Men tolden bliver en sovepude, siger Bendt Bendtsen.

Baggrunden for tolden på laks er, at skotske og irske lakseproducenter konkurre-

rer med norske producenter, der har større produktion og som er langt mere effektive.

For cirka et år siden blev den daværende told på import af laks fra Norge droppet, da kommissionen ikke længere mente, at der foregik dumping af prisen.

MERE SIDE 3

Myndirnar hjá Ánstad

Vit hava fingið frágreiðingar um fylgjandi myndir hjá Olov Ánstad, sum vit høvdu í seinasta blað.

Hetta er gamli deknurin í Klaksvík Samson Joensen.

Hendan myndin er tikin úr Mykinesi. F.v. síggja vit: Katrina Joensen, jarðarmóður, Heini Jacobsen, bóndi handan Á, kona hansara Marin Kristina, ættað úr Nólsoy og dóttir teirra Karin, mamma Kaj Leo Johannesen.

Myndin er úr Klaksvík. Ovast í horninum er Aja, kona Niels Juel Arge, klokkan. Gentan í hattinum er Jona, sum er dóttir mannin í keppi, Jákup Samson. Tann gamla konan er Lina Joensen, í Gerðum. Menninir í føroyskum klæðum er t.v. Andreas Seyðberg úr Kunoy og Karl í Norðistovu í Gerðum.

900 ára fæðingardagurinn

Herfyri kundu vit greiða frá 900 ára fæðingardegnum, sum varð hildin tann 21. august. Talan var um tey 12 Olsen systkini í Rituvík, sum kundu hátíðarhalda, at tey vóru 900 ár tilsamans.

Vit hava nú fingið eina mynd av “fæðingardagsbørnunum”.

Myndin er tikin í Rituvíkar kirkju

Aftasta rað: Wenzil, býr í Rituvík, Karl býr í Rituvík, Arne býr í Esbjerg,

Arnholt býr í Rituvík, Magnus býr í Runavík og Jaspur býr í Vestmanna. Teir hava allir Olsen til eftirnavn.

Fremra rað: Amy Tausen, býr í Tórshavn, Elly Højgaard, býr í Rituvík, Sára Olsen, býr í Rituvík, Marin Højgaard, býr í Rituvík og Mary Hansen býr á Nesi/Toftir.

T.v.s. at helvtin av systkinaflokkinum býr í Rituvík

Harry, sum býr í Esbjerg

kundi tíverri ikki vera við. Hann misti konuna fáar dagar áðrenn hátíðarhaldið.

Hátíðarhaldið byrjaði við at øll fóru í kirkju og Jaspur, sum er deknur í Vestmanna kirkju, las lestur. Eisini mintust tey Gunhild konu Harry.

Síðani varð farið á grøvina hjá Elspu, sum er grivin í Rituvík.

Borðhald var í bygðarhúsinum í Leirvík kl. 15.30, og á veg til Leirvík

ar varð vitjað á grøvini hjá Magnusi í Rituvík. Hann doyði í 1940 og er grivin á Glyvrum, tí eingin kirkjugarður var í Rituvík tá. Umleið 180 fólk vóru til borðhaldið og nógv ymist var á skránni. Sangir vóru yrktir til høvið og røður vórðu hildnar. Øll vóru sera fegin um hetta tiltakið.

Skýlið

Herskaranna Harri, sælur er tann, ið lít sína setir til tín!

Sl. 84,13

Nøkur menniskju meina, at tú kanst ikki vera ein sannur kristin, uttan at tú føkir ein innari frið, føkir samljóð, gleði og sannføring. Hevur tú tað - ert tú ein kristin. Hevur tú tað ikki - ert tú helst ikki ein kristin.

At trúgva á Jesus kann ávirka kenslurnar. At móttaka Guds størstu gávu - fyrigevig syndanna - skapar sum oftast gleði.

Kortini má kristna trúgv og sannføringin um barnakor hjá Gudi ikki byggjast á kenslurnar, vitskuna ella á metingar hjá tær sjálvum ella øðrum.

Orðið segði, at sælur er tann, sum lít sína setir til Harran. Lít er álit og álit er trúgv. At seta lít sína á Harran, at trúgva á hann, taka ímóti honum og koma til hansara, er eitt og tað sama.

Myndir frá krigsherjaðum økjum, har menniskju søkja sær skjól í bumbuskýlum, tá luftávaringin ljóðar, og bumburnar detta niður, kastar ljós yvir henda andaliga sannleika.

Tey, sum tá samlast í bumbuskýlunum, eru ógvuliga ymisk. Har eru rík og fátæk, ung og gomul, sjúk og frísk, væl lærd og ólærd, væl klødd og illa klødd... Stutt sagt, ógvuliga ymisk.

Kortini hava tey eitt felags. Í skundi leitaðu tey til tryggasta stað, tey vistu um. Har eru øll líka trygg, hóast tey kensluliga óivað uppliva tað ógvuliga ymiskt. Har er tann bangni líka tryggur sum tann djarvi og tann fátæki líka tryggur sum tann ríki.

At vera ein kristin, ein trúgvandi, er at líta á Jesus og søkja sær skjól hjá honum.

Jesus er tað einasta skýlið, sum syndarar kunnu leita til við syndum sínum og kenna seg trygg, tí “blóð Jesu, sonar hanara, reinsar okkum frá allari synd”. Jesus ger ongan mannamun. Tann fátæki er líka kærkomin sum tann ríki, og tann sjúki og veiki er líka kærkomin sum tann fríski og sterki. Øll fáa somu fyrigeving, náði, miskunn, góðsku, umsorgan og verju. Tí kunnu øll hesi vita seg líka trygg, hóast tey ikki altíð kenna tað so.

Jesus segdi: “Tann, sum kemur til mín, vil eg als ikki reka burtur!”

Tann stóri og altavgerandi spurningurin verður tí ikki, hvussu tú hevur tað kensluliga, men hvar tú ert staddur!

Lítur tú á Jesus, og er hann títt dagliga skýli, har tú við syndum tínum, við ótta, iva, sorgum... og byrðum tínum leitar til, ert tú á tryggasta staði - í Jesu ørmum.

Tá ert tú frelstur, um tú føkir tað ella ikki, um tú skilir tað ella ikki.

Vit hava eykalutir á
goymslu og útvega
teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74

Fax: 44 42 85

AGN

**sild / kúfiskur
makrelur
høgguslokkur
einkultfryst gágga**

hava dagligt samband um allt landið

P/F KAMBUR

**STRENDUR · telefon: 447720
ella 448095 · fax: 448744**

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERÐSLUNI

Nú enn biligari

Føroyar Danmark

Galdandi frá 06.09.2004 til 30.10.2004

Keymannahavn Billund

Vikuskiftisferðaseðil

Bílegging áðrenn 16/10 2004. Annars í seinasta lagi 7 dagar áðrenn fráferð. 2-15 ár minus 33%, børn undir 2 ár minus 90%. Í minsta lagi burtur náttina millum leygardag og sunnudag. Í mesta lagi burtur í 5 dagar (Billund 3 dagar). Fráferð skal verða hósdag, friggjadag ella leygardag. Heimferð skal verða sunnudag ella mánadag.

1.490,-

Inklud. ferðing framvið. Ferðagjald (al. miðanhyr) og avgreiðugjald á kr. 220,- kemur afturat til.

Apex-ferðaseðil

Bílegging áðrenn 16/10 2004. Annars í seinasta lagi 7 dagar áðrenn fráferð. 2-15 ár minus 33%, børn undir 2 ár minus 90%. Í minsta lagi burtur náttina millum leygardag og sunnudag. Í mesta lagi burtur í 14 dagar.

1.980,-

Inklud. ferðing framvið. Ferðagjald (al. miðanhyr) og avgreiðugjald á kr. 220,- kemur afturat til.

Ferðagjald	
Føroyar-Keymannahavn framvið	Føroyar-Billund framvið
Flogvælingjald (FOI) 130,-	Flogvælingjald (FOI) 130,-
Ferðagjald (FOI) 120,-	Ferðagjald (FOI) 120,-
Flogvælingjald (CPH) 52,-	Flogvælingjald (BILL) 70,-
Ferðagjald (DKK) 75,-	Ferðagjald (DKK) 75,-
Tilsamans 377,-	Tilsamans 403,-

Bílegg ferðina hjá Atlantic Airways á 34 99 10, á www.atlantic.fo ella á tíni ferðaskrivstovu

Varðgir ferðaseðlar kunnu eisini bíleggjast á atlantic.fo

ATLANTIC AIRWAYS

www.atlantic.fo

FF-blaðið

Vitja heimasíðuna

www.fiskimannafelag.fo

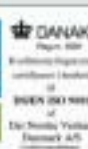
Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton, bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir

Vit útvega eisini:
 Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
 Knívar • Kitlar • Húgvur • Handskar • Svintur
 Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
 Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari

... sjálvandi til besta prísir !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Føroye Islands
 Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

STJÓRI

Søkt verður eftir stjóra til P/F Fiskamarknað Føroya.

P/F Fiskamarknaður Føroya, sum hevur høvuðsskrivstovu á Toftum, hevur eitt fjølbroytt virksemi. Umframt at selja fisk á gólvuppsølu og á telefonupppboðssølu, rekur felagið landingarmiðstöð á Toftum og í Klaksvík. Harafturat eigur felagið í P/F Landingarmiðstöðini á Tvøroyri.

Arbeitt verður við broytingum í virkseminum hjá felagnum, sum stjórin skal luttaka í, og tillaga bygnaðin í felagnum eftir.

Á virkinum starvaðust tilsamans 76 fólki í 2003. Starvsfólkatalið hongur neyvt saman við virkseminum.

Uppgávurnar hjá stjóranum eru í høvuðsheitum hesar:

- ☒ at fyriskipa og hava eftirlit við virksemi felagsins
- ☒ at hava eftirlit við bókhaldi, roknskapi og figgjarstýringini
- ☒ at menna og samskipa teldukervið og innanhýsismannagongdir í fyrirkuni
- ☒ at gera tíðarskeiðsroknskapir og ársroknskapir og samanhalda hesar við figgjarætlanir

Førleikakrøv
 Tann, ið verður settur, skal hava:

- ☒ Hóskandi ástøðiliga útbúgving frá eitt nú handils- ella handilsháskúla.
- ☒ Leiðsluroyndir frá almennum ella privatum virksemi.
- ☒ Lætt við at samvinna við fólki.
- ☒ Evni at samskipta bæði í talu og skrift.

Tann, ið verður settur í starvið, kann vænta sær eitt spennandi, mennandi og áhugavert starv, har bæði eigarar, starvsfólk og onnur fara at vísa áhuga og seta krøv.

Lønarviðurskiptini verða avtalað við nevndina.

Starvið verður at seta skjótast gjørligt.

Meira fæst at vita um starvið við at tosa við Ólav Jøkladal ella við Jógvan Amonsson.

Tey, ið ætla at søkja, skulu senda skrivliga umsókn við prógvum og møguligum ummælum í seinasta lagi 1. oktober 2004 til:

P/F Grannskoðaravirkið INPACT
 statsaut. revisorar
 Postrúm 191
 110 Tórshavn

Stílað: Jógvan Amonsson
 ella
 t-postur: inpact@inpact.fo

Línubustir og goggar

Hondbundin føroysk línubust og hondgjørdir goggarar

Verða sendar um alt landið

Bílegging:
 tlf: 42 40 34 / 42 30 01
 fartlf: 21 33 17
 fax: 42 47 97

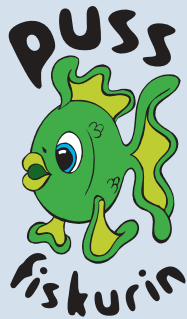

Fløttislið (limur í Føroy blindafelag)

Vit ótaka okkum at gera lýsingar fyrri virkir og einstaklingar uttan meiríkostnað fyrri lýsaran
Her fært tú bresta lýsingarav!aluna - blaðið verður stórt solum sálpstarríngum

Lýsingar
Tlf: 311569

Bankaráðgevin hevði innkallað Hanus til ein fund:

- "Nú hevur tú yvirtrekt kontuna aftur Hanus", segði bankamaðurin heldur álvarsliga.
- "Ja, men tað er konan, ið brúkar peningin."
- "Hví gevur tú henni loyvi til tað?"
- "Tí eg vil heldur verða óvínur við tygum enn hana!"

- Tænarin! Kona mín er blivin eitt sindur ússalig - lat meg fáa eitt glas av konjakki!
- Tað er í lagi, skal konan eisini hava eitt?

Eg eri ovurviðkvæmur fyrri gummi, tí hvørja ferð eg vakni í gummi-stivlunum í seingini, havi eg so ræðuliga hvuðpínu!!

Hjá læknanum:

- Hvussu ávirkar sjúkan tygum? spyr læknin.
- Jú, eg gloymi so illa...
- Kunnu tygum geva mær eitt dømi um, hvat tygum hava gloymt?

Tann eini flytimaðurin sigur við hin: "Her mugu vit hjálpast at. Um tú tekur tað stóra skápið, taki eg ábyrgdina".

Hvussu kanst tú siga, at tú fert í fongsul vegna ein bygningsfeil?
-Jú, ov langar fingrar og ov stutt bein!

Ættarsamkoma í Sumba

Tann 31. juli var stór ættarstevna í Sumba. Tað vóru eftirkomarar hjá Johannu og Jákup Kjarbo, eystan Á, sum komu saman. Jákup var sumbingur, meðan Johanna var úr Lopra. Hon var abba- og ommudóttir hjá fyrstu niðurstetufólkunum í Lopra, sum vit umrøddu í seinasta blað. Tey vóru Andreas Thomsen úr Sumba og kona hansara Sunnuva Súsanna, sum var ættað úr Porkeri.

Jákup varð føddur í 1870 og Johanna í 1874. Tey áttu 15 børn, so ættin var stór. Eitt av børnunum livir eftir, og er tað tann 87 ára gamla Gerda Skaale, som var gift við Hjalta, kendur barberur í Havn. Tey vóru um 300, sum savnaðust í Ítróttarhøllini í Vági. Myndatøkan miseydnaðist partvíst, so tað er eingin mynd av allari samkomuni. Vit hava tó útvegað nakrar myndir, sum vit endurgeva.

Henda myndin vísir 30 av teimum 40 barnabørnunum hjá Johannu og Jákupi. Tey á myndini eru tískil systkin og systkinabørn.

Aftasta rað f.v.: Jákup Kjarbo, Sandvík, Jákup Lisberg Kjarbo, Danmark, Georg Kjarbo, Nólsoy, Johan í Smiðjuni, Fámjin, Heðin Skaale, Klaksvík, Jakoba Jensen, Tórshavn, Jákup Skaale, Tórshavn, Bjarni Kjarbo, Klaksvík

Næstafasta rað: Fríðbjørg Dam, Tórshavn, Svanhild Kjarbo, Danmark, Laura Sjøhelle, Noreg, Nikolina Vigfusson, Ísland, Jakoba Samuelsen, Tórshavn, Jastrid Jacobsen, Tórshavn, Jógván Jacobsen, Sumba, John Kjarbo, Sandvík

Næstfremsta rað: Herry Vágseið, Tórshavn, Georg Eystan Á, Tórshavn, John Eystan Á, Tórshavn, Magni Eystan Á, Tvøroyri, Sigbjørg Danielsen, Klaksvík, Hildibrand Midjord, Havn, Hergeir Kjarbo, Stykkið, Fríðálvur Kjarbo, Klaksvík

Fremsta rað: Hansina Samuelsen, Tvøroyri, Viola Andersen, Argir, Gerda Poulsen, Sandvík, Irena Poulsen, Sumba, Mina Jacobsen, Tórshavn, Gerda Skaale, Tórshavn, Jensa Poulsen, Sumba

Eitt av børnunum hjá Johannu og Jákupi var Valborg. Hon giftist við Niels Paula Kjarbæk, sum eisini var sumbingur. Tey vórðu bæðu fødd í 1904 ella fyrri 100 árum síðani. Tey finga 3 dötur, Katrina, Nicolina og Jakoba. Ein beiggi doyði 11 ára gamal. Tá Katrina saman við manninum doyði frá 9 børnum, komu omman og abbin í foreldranna stað. Í samband við tey 2 ferðir 100 árinu hildu eftirkomararnir hjá Niels Paula og Valborg eina serliga veitslu á Hotel Føroyum 24. juli. Her síggja vit børn og barnabørn hjá Niels Paula og Valborg:

afstara rað f.v.: Oskar Oskarsson, Valbjørn Kjarbæk Jensen, Katrina Kjarbæk Jensen, Omar Oskarsson, Niels Pauli Hjaltalin, Herdis Alberg, Jákup Kjarbæk Jensen, Jákup Hjaltalin.

fremra rað: Bára Johannesen, Dagbjørg Hjaltalin, Jakoba Kjarbæk Jensen, Nicolina Kjarbæk Vigfusson, Hjortfríð Hjaltalin, Hildibjørg Hjaltalin Ellingsgaard, Valborg Hjaltalin Jensen, Valborg Kjarbæk Oskarsdóttir, Anna Hjaltalin, Steindor Hjaltalin.

Og her síggja vit alla ættina hjá Valborg og Niels Paula uttanfyri Hotel Føroyar. Her hittast 104 av 136 møgulegum. So sigast kann, at væl er komið burturúr hjá teimum báðum.